

Odpravimo slabosti naše trgovine

Naša socialistična trgovina ima v sedanjih dobrih stabilizaciji trga in prehodu k novemu finančnemu sistemu velike in odgovorne naloge. Zato moramo najprej odpraviti vse slabosti in nepravilnosti, ki so se pokazale v trgovski mreži. V mnogih trgovskih podjetjih pozabljajo, da je temeljna družbena naloga trgovine čim ceneje in popolneje preskrbeti potrošnika s kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki, skrbeti za razširjenje blagovne izmenjave in vplivati na industrijo, da zboljša asortiman in kakovost izdelkov. Druvno pa vidimo pojave, ki nimajo nobene zveze s to temeljno nalogo. Nekateri službenici podjetij, ki so zrasli iz stari kapitalistični trgovini, vnašajo — deloma nezavestno — v našo socialistično trgovino stare nazore in tendence po lažnem zaslužku na škodo potrošnika ter težnjo po monopolizaciji trga. Niso redki pojavi špekulacije, nezdrave konkurence in navajanja cen pri odkupu, nepravilnih zaslužkov nakupovalcev in nepravilnosti pri določanju plačnega fonda in njegovi razdelitvi. Trgovska mreža si skuša nabavljati le tako blago, ki gre hitro v denar, in zapostavlja preskrbo potrošnikov z blagom, ki ne prinaša velikega zaslužka. Večkrat se dogaja, da si trgovski podjetje, ki ima v svojem okraju monopolni položaj, nabavi premalo blaga določene vrste, potem pa — sklicujoč se na tržni zakon ponudbe in povpraševanja in izrabljajoč monopolni položaj — zvišuje ceno, čeprav je dotičnega blaga dovolj in je v krivodu podjetja, da je v lokalnem merilu ponudba precejna glede na povpraševanje.

Nekateri tovariši pozabljajo, da je v našem socialističnem planskem gospodarstvu tržni zakon ponudbe in povpraševanja le eden izmed instrumentov, ki ga zavestno uporabljamo, da bi čim bolj usmerjali proizvodnjo k zadovoljitvi dejanskih potreb in da bi čim bolj izpolnili osnovne planske naloge. Prizadevanje po čim večjem dobičku nikakor ne more biti temeljni motiv trgovanja oz. osnovno gibalno trgovske dejavnosti. Anarhično in slepo delovanje ponudbe in povpraševanja bi bilo v nasprotju s temeljnimi načeli socialističnega gospodarstva. Dobitek trgovskega podjetja mora biti le sredstvo družbene kontrole nad družbeno dinamostjo in racionalnostjo podjetja, obenem pa sredstvo stimulacije za znižanje stroškov trgovine, ker služi dobiček kot merilo za udeležbo delavcev in službencev na dobičku, kolikor ga le ti dosežejo s svojim prizadevanjem.

Da te slabosti naše trgovine odpravimo, pripravljamo sedaj ljudski odbori reorganizacije trgovine v tem smislu, da se zlasti v mestih ustanovijo namesto velikih monopolističnih trgovskih podjetij več manjših specializiranih podjetij, ki bodo v medsebojnem tekmovanju skušala čim bolj preskrbeti potrošnika. Tisto podjetje, ki bo pokazalo več strokovnosti in iznajdljivosti pri nakupu blaga po kakovosti in asortimantu, bo bolje uspevalo kakor tisto, ki bo skušalo doseči dobiček le z visokimi cenami, ker bo moral kmalu spoznati, da po tej poti ne bo dosegel uspeha.

V zadnjih mesecih je bilo mnogo kritike zaradi neupravičeno visokih plač službencev v nekaterih trgovskih podjetjih. Napačno bi bilo, če bi se pojave pripisovali sistemu gibanjivih plač, ki je bil letos splošno uveden v trgovini. Ta sistem je omogočil, da so se v trgovini znatno zmanjšali stroški. Materialna zainteresiranost v trgovini je pripomogla k večji iznajdljivosti pri nakupu tistega blaga, ki ga zahteva trg. Kaže pa se tudi v boljši in kulturnejši potrebi. Seveda pa je ekonomsko neupravičeno, da so se plačni fondovi v trgovini mnogo bolj povečali, kakor se je povečal promet, in da so povprečne plače močno presegle plače v drugih gospodarskih panogah. Temu pa ni kriv sistem gibanjivih plač, marveč je vzrok v tem, da oblastni organi niso znali pravilno določiti osnov za določanje gibanjivih plač, to je individualnih stroškov posameznih podjetij (individualnih marž) in planov prometa. Mnoga podjetja pa so vrbu tega še izkoristila svoj monopolni položaj, da so dosegla čim večji plačni fond.

Te slabosti bodo odpravljene z najmočnejšim navodilom zveznega sveta za promet z blagom, po katerem bodo odslje trgovska podjetja, ki trgujejo z industrijskim blagom široke potrošnje, plačevala svojim delavcem in službenikom namenskost za živilske bane, prispevek fondu za otroške dodatke in industrijske bane na breme marže, hkrati pa bodo pristojni organi oblasti na novo določili podjetjem individualne marže (stopnje individualnih stroškov). Podjetja, ki trgujejo s kmetijskimi pridelki, bodo stroške za otroške dodatke, dodatke in bane krila iz dosežene razlike med odkupno in prodajno ceno. Od preostalega dobička pa bo šel v fond spremenljivih plač določen odstotek po padajoči lestvici, tako da bo pri dobičku do 500 din na službenca odpadlo 60 odstotkov na plačni fond, pri večjem dobičku pa čedalje manjši odstotek (tako n. pr. pri dobičku 9000—10.000 din na službenca le 21 odstotek). Tako bo pri podjetjih, ki trgujejo s kmetijskimi pridelki in so dosegli najbolj navijala cene, bistveno omejen interes, da bi zaradi povečanja plačnega fonda neupravičeno dvigala cene. Proti nakupovalcem trgovskih podjetij, ki bi nadalje skušali zlorabljati organizacijske težkote in slabosti naše trgovine, da dosežejo neupravičene zaslužke in provizije, pa bodo izdani najstrožji ukrepi. (fj)

Maršal Tito sprejel delegacijo UNICEF

Predsednik zveze vlade maršal Josip Broz - Tito je sprejel v petek v Belem dvoru v Beogradu delegacijo UNICEF. Sprejeti so bili: predsednik programskega odbora August Lindt, predsednica izvršilnega odbora Adelaide Sinclair, izvršilni direktor Maurice Pate, ga. Rachel Pate, člani programskega odbora: K. G. Brennan (Avstralija), P. Leit (Brazilija), C. Jaysuri (Ceylon), dr. Alborno (Ekvador), A. Anderson (Vel. Britanija), F. Kernohan (ZDA) in D. Sobine ter dr. Borislav Bortić glavni medicinski svetnik UNICEF.

Pri sprejemu so bili navzoči pomočnik zunanjega ministra dr. Jože Vilfan, pomočnik predsednika zveznega sveta za zdravstvo in socialno politiko Gustav Vlahov, svetnik zunanjega ministristva Ratko Ilić, šef misije UNICEF v Jugoslaviji, ga. Helen Glassey in načelnik zveznega sveta za zdravstvo in socialno politiko Jakčić.

Maršal Tito je želel gostom pristrčno dobrodošlico ter jih takole pozdravil: »Reči moram, da sem posebno zadovoljen, ker mi je bilo omogočeno seznaniti se z gospodo, ki so člani organizacije z visoko človekoljubno nalogo. Mi smo zlasti občutili blagodejno delo te organizacije, saj je Jugoslavija dobila od nje občutno pomoč kakor tudi druge države, ki jih je prizadela vojna. Nam je za pomoč omogočila, da smo ublažili posledice vojne, ki smo jih zlasti pri nas težko občutili. Rad bi tudi poudaril, da je bilo sodelovanje naših tovarišev in predstavnikov UNICEF v naši državi zelo tesno. Gostom želim, da bi se dobro počutili v naši državi ter videli, kako smo v Jugoslaviji uporabili pomoč, ki smo jo dobili.«

V imenu delegacije je pozdravil maršala Tita izvršilni direktor Maurice Pate, ki je poudaril, da je tudi Jugoslavija pri vseh svojih težavah prispevala UNICEF precejšen delež v znesku približno poldrugeta milijona dinarjev.

»Ta delež,« je dejal g. Pate, »je tem večji, ker je bila Jugoslavija v težkih razmerah. Za nas je to dokaz širokogrudnosti vaše države. Prav tako bi rad poudaril, da so bili odnosi

med predstavniki jugoslovanske oblasti in UNICEF vselej najtesnejši.«

Naglasil je zasluge ministra dr. Gregoriča, njegovega pomočnika Vlahova in dr. Bortiča.

Maršal Tito je v enournem govoru seznanil goste z nekaterimi vprašanji naše socialne politike, zlasti pa z različnimi oblikami otroškega varstva ter izrazil prepričanje, da bodo predstavniki UNICEF prve lepe vtise, ki so jih dobili v Jugoslaviji, okrepili med svojimi nadaljnjim bivanjem v naši državi.

Kokosovo olje iz Anglije za Jugoslavijo

Beograd, 3. nov. (Tanjug). Od pomoči, ki jo je odobrila naša državna vlada Velike Britanije v znesku 4 milijone funtov šterlingov, smo dosegli dobili razno blago v vrednosti 3 milijone 880 tisoč funtov šterlingov. Od tega je bilo največ tekstilnih surovin, surovih kož, kavčuka, kokosovega olja, zbravil itd. Nekaj količin teh predmetov za približno 860.000 funtov šterlingov je že na poti v našo državo. Tudi pričakujemo ladjo izren Marrye s približno tisoč ton kokosovega olja.

Pospešena gradnja kombinata za porcelan v Titovem Velesu

V Titovem Velesu gradijo velik kombinat za proizvodnjo gospodinjstkega in sanitarnega porcelana, ki bo izkoriščal obsežna nahajališča surovin v neposredni bližini tovarne. Zadnje mesecje je gradnja prvega dela tovarne, ki je namenjen proizvodnji gospodinjstkega porcelana, pospešeno napredovala. Prvi dve industrijski dvorani (s skupno površino 21.000 kv. metrov) sta že pokriti, kmalu pa bo pod streho še tretja dvorana, ki je prav tako sestavni del obrata za gospodinjstki porcelan. Čez dobra dva meseca bodo v teh dvoranah začeli montirati stroje. Hkrati gradijo še dvorane drugega dela kombinata, kjer bodo izdelovali porcelan za sanitarne potrebe. Gradbeni kolektiv se je zavezal, da bo pred rokom izpolnil letošnji gradbeni plan.

Protest OF za Tržaško ozemlje v zvezi z ljudskim štetjem

Trst, 3. nov. Tajništvo Osvobodilne fronte za Tržaško ozemlje je objavilo v zvezi z ljudskim štetjem, ki bo 4. novembra, naslednje izjavo:

»Ukaz zavestniške vojaške uprave, s katerim je bilo odrejeno ljudsko štetje, ne ustreza narodnostni strukturi Tržaškega ozemlja, na katerem živijo poleg Italijanov tudi Slovenci in Hrvatji kot avtohtona naroda. V že omenjenem ukazu so uzakojena načela, ki jih je uporabila fašistična Italija za ljudski štetji v letih 1931 in 1936, s katerimi je hotela zbrisati obstoj Slovencev in Hrvatov. Izvajanje fašistične prakse pri sedanjem ljudskem štetju je nov udarec v obraz tržaškemu demokratičnemu prebivalstvu in še posebej tržaškimi Slovenci n, hkrati pa krši določbo mirovne pogodbe z Italijo, ki uzakonjuje enakopravnost Slovencev in Italijanov. Obsojamo pristojne oblasti, ker so popisne pole za ljudsko štetje samo v italijanski, potrebni upravni aparat pa v rokah italijanskih iredentistov, ki zlorabljajo svoj položaj na škodo Slovencev.

Tajništvo Osvobodilne fronte odločno protestira proti navedenim dejstvom in izjavlja, da na tej osnovi izvedeno ljudsko štetje ne more služiti ugotovitvi narodnostnega stanja na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja.«

Slovenski kmetje na Koroškem zahtevajo enake pravice in dolžnosti za vse

Volilni razglas Kmečke gospodarske zveze

Dunaj, 3. nov. (Tanjug). Glede na volitve za Kmetijsko zbornico v Celovcu, ki bodo 25. t. m., objavljajo časopisi koroških Slovencev, med njimi slovenski »Vestnik« in »Koroška kronika«, volilni program Kmečke gospodarske zveze. V programu poudarjajo, da je Koroška že več desetletij razdeljena na boljše — severni del in slabše — južni del. Ta delitev je povzročila slovenskim krajem neprecenljivo gospodarsko škodo. Zato zahtevajo slovenski kmetje enake pravice in dolžnosti za vse, ter enako po-

moč vsem, ki je potrebna. Kmečka gospodarska zveza zahteva, da se brez odlašanja uvede pravilni odnos med cenami kmetijskih in industrijskih izdelkov ter subvencioniranje kmečkih združenj. Zveza slovenskih kmetov mora dobiti svojega zastopnika v pokrajinski kmetijski zbornici. V razglasu zahtevajo tudi poenostavljen obdavčenje in socialnega zavarovanja.

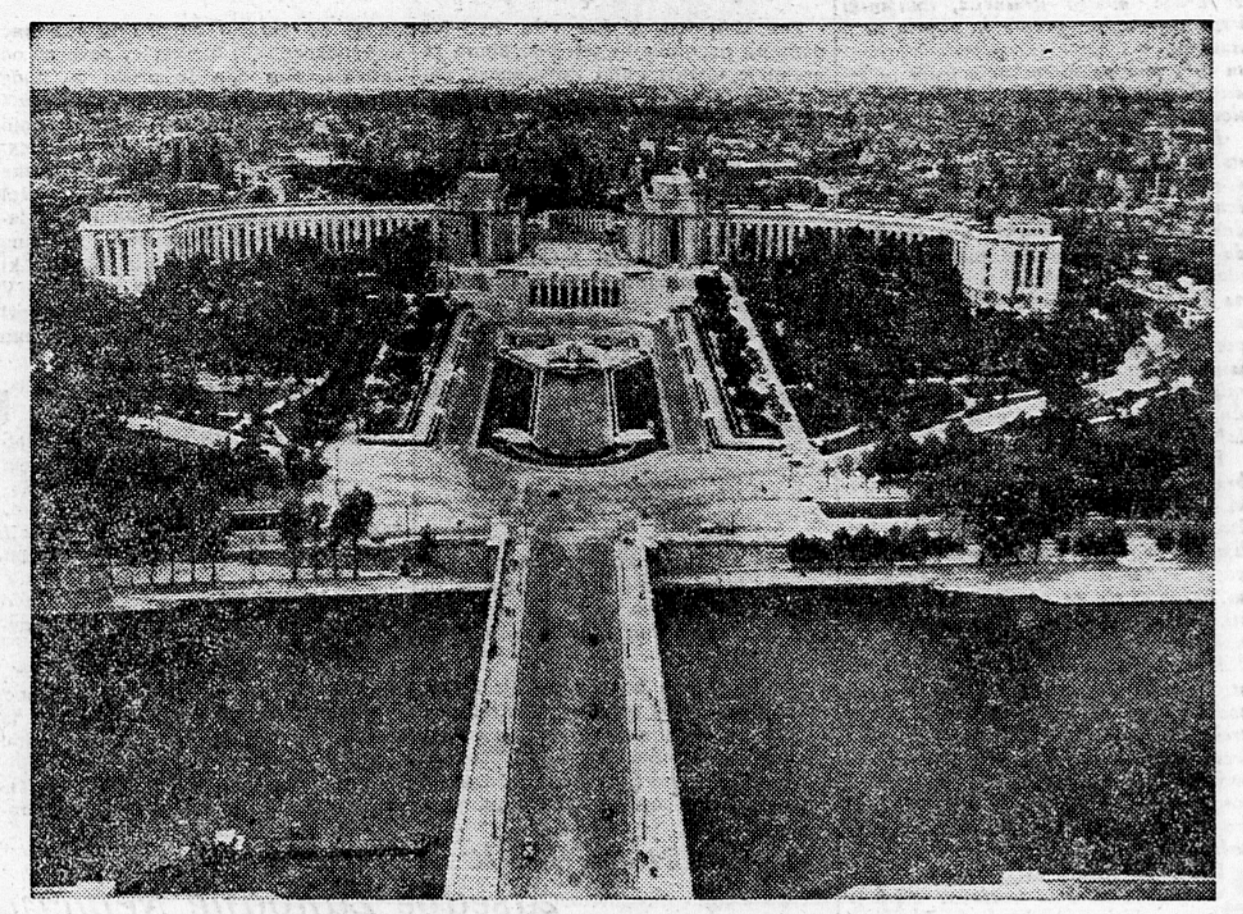
Švedska vlada zavrže poljske zahteve

Stockholm, 3. nov. (Reuter) Švedski zunanji minister je izročil poljskemu poslaniku odgovor švedske vlade na zadnje tri poljske note v zvezi s poljskimi begunci. Švedska vlada zavrže obtožbe poljske vlade, note pa označuje kot žaljive.

V poljskih notah, ki so bile poslane Švedski, se zahteva izročitev poljskih državljanov, ki so na neki ladiji pobegnili na Švedsko, kjer so prosili za politično zavetišče.

Učinkovita sredstva proti učinkom atomske bombe

London, 3. nov. (AFP) Novi britanski minister za notranje zadeve je na tiskovni konferenci, na kateri je bil predvajan propagandni film »a pristop k civilni obrambi, izjavil, da obstoječa učinkovita sredstva za obrambo proti posledicam eksplozivne atomske bombe, t. j. zoper radioaktivnost, nenadno silno vročino itd.« Minister je tudi poudaril, da civilna obramba ne glede na vrsto uporabljenega orožja lahko mnogo pomaga

PALACA CHAILLOT (v ospredju Seina, v ozadju Pariz). Kjer bodo vsa plenarna zasedanja letošnje Generalne skupščine Združenih narodov. Francoska vlada je v bližini palače zgradila provizorije, kjer bodo imele svoje pisarne in zborovalnice različne komisije.

V palači Chaillot se pripravljajo na začetek

V povojnem razdobju predstavila redno zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov gotovo največji in tudi najpomembnejši diplomatski dogodek vsakega leta. Ta pomembnost se izraža predvsem v tem, ker se na tem zborovanju zberejo predstavniki skoraj vseh držav sveta in ker imajo voditelji delegacij držav — članic Organizacije združenih narodov, ki so večinoma zunanji ministri posameznih vlad, možnost pred najvplivnejšim diplomatskim zborom podati poglede svoje vlade na celotno mednarodno dogajanje, obenem s tem pa tudi prilicnost, da v komisijah (predvsem v političnem odboru) podrobno razložijo svoje stališče glede na bolj ali manj važne mednarodne dogodke. Ker predlaga pred Generalno skupščino vsa važnejša vprašanja svetovne politike in skupščina javno razpravlja, sklepa in ukrepa o teh problemih, je s tem svetovni javnosti omogočeno, da sledi bodisi poteku same razprave, bodisi hitro zve za različne predloge, ali pa tudi za stališče posameznih držav do tega ali drugega pretežega vprašanja.

Ta način javnega razpravljanja o problemih, za katere se zanima večina človeštva, je bil že l. 1946, ko je bilo prvo zasedanje Generalne skupščine v Londonu, toplo sprejet pri vsej svetovni javnosti, kajti s tem naj bi bil napovedan konec načel stalne diplomacije, t. j. tistih načel, ki zagovarjajo

in poleg drugih mednarodnih vprašanj daleč od javnosti in za zadržanost.

»Toda letušu temu vsekoloz naprednemu in modernemu gledanju na vlogo in delovanje diplomacije se še vedno niso prežele metode klasične diplomacije. Kuloarji palače, kjer potekajo velika diplomatska zborovanja, so bili vedno (in so še danes) kraj, kjer se je med diplomati izmenjala marsikatera misel in ostvari marsikateri sporazum.

Poleg obširnih nalog, ki jih vsebuje dneveni red letošnjega zasedanja Generalne skupščine v Parizu, polagajo poznavalci razmer precejšnjo pozornost tudi na stike in razgovore v stranskih prostorih. Tako gorojijo da namerava novi britanski zunanji minister Anthony Eden v soglasju z napovedmi, ki jih je dal Churchill za nedavne volilne kampanje v Angliji, predlagati vodji sovjetske delegacije Višinskemu razgovore med dveletnimi tremis, češ da je to eden izmed načinov, kako naj bi se odpravila sedanja precej zaostrena napetost v odnosih med Vzhodom in Zahodom. Kuloarji palače Chaillot v Parizu naj bi bili tudi kraj, kjer bi se v spravitelne razgovorih začela tudi pogajanja o drugih vprašanjih: predvsem o problemu svetovnih volitev v vsej Nemčiji, o rešitvi korejskega vprašanja o ublažitvi krize na Srednjem vzhodu s posebnimi ozirom na sedanjost napetost v Egiptu

in poleg drugih mednarodnih vprašanj daleč od javnosti in za zadržanost. Seveda skriva takšno diplomatsko asondiranje terenov neredko nevarnost, da bi se ta ali druga delegacija (predvsem predstavnštva veseli) hotela izogniti splošni in javni razpravi o načrtih, ki jih predlaga ali sprejme v spravitelne razgovore. Ta težnja ni nova, kajti že ponovno so se pokazale tendence, da se mimo Združenih narodov sklenejo sporazumi med veleposlani, ki bi silej ko prej bili v škodo malih narodov, (n. pr. sovjetsko prizadevanje, da pride do pakta petih veseli, katerega osnova naj bi bila v ponovni razdelitvi interesnih sfer). Ni težko razumeti, da bi takšni sporazumi, sklenjeni izven OZN, škodovali predvsem ugledu in moči Združenih narodov, organizaciji, ki ne glede na svoje slabosti v današnjih razmerah vendar predstavlja najboljšo sredstvo, da se zavaruje mir in izrejo napadalne težnje.

Zato je tudi samo po sebi umevno, da se predvsem male države — in med njimi tudi Jugoslavija — z vso vmeno zavzemajo za udržitve Organizacije združenih narodov, za povečanje njene moči in pa razširitev njene pristojnosti. To prizadevanje seveda ni ostalo in tudi v bodoče ne more ostati brez vpliva na dogajanje v Združenih narodih. Vzemimo za primer delo jugoslovanske delegacije na lanskem zasedanju v Flushing Meadows. Na političnem torišču je Jugoslavija postavila dva predloga: resolucijo, ki je bila sprejeta novembra 1950 in s katero je sleherna država pozvana, naj v roku 24 ur izjavi, da je pripravljena prenehati z boji in umakniti svoje čete z nasprotnikovega ozemlja ter poklicati Komisijo za nadzorstvo miru, ki naj pride na kraj spopada; drugi pa je bil jugoslovanski predlog o ustanovitvi stalne Komisije za dobre usuge, ki ga je pozneje proučeval interinmi (začasni) odbor Generalne skupščine. Nič pomembnejši pa ni jugoslovanski predlog deklaracije o pravicah in dolžnostih držav, ki je že nekaj let na dnevnem redu Generalne skupščine, ki pa, žal, zaradi odpora nekaterih delegacij (predvsem predstavnikov veseli, ki so si ne glede na številna medsebojna nasprotja v tem soglasni) dostoj še ni bila sprejeta.

Nič manj ugodno ni bilo delovanje jugoslovanske predstavnštva na gospodarskem in socialnem področju. Omenimo naj le delo Komisije za gospodarstvo, zaposlitev in gospodarski razvoj ali pa vpliv jugoslovanskega stališča na delo Komisije za človečanske pravice. Posebnega poudarka pa je vreden prispevek Jugoslavije v Mednarodnem otroškem fondu, kamor je naša država ne glede na številne gospodarske težave prispevala 1.152.000 dolarjev. Ti primeri — lahko bi navedli še delovanje drugih malih držav — kažejo, da ima tudi glas male države lahko velik vpliv na celotno svetovno dogajanje in da prav v tej enakovrednosti in enakopravnosti velikih in malih držav izražena sedanja moč Organizacije združenih narodov.

Zaradi sedanjega svetovnega položaja je letošnje zasedanje Generalne skupščine po vsej verjetnosti najvažnejše. To je pred odhodom v Pariz poudaril naš zunanji minister in vodja naše delegacije Edvard Kardelj. Prav zaradi izredne važnosti pariškega zasedanja pa želimo tako naši delegaciji kakor tudi vsem drugim delegacijam, ki hočejo iskreno podpreti delo Generalne skupščine OZN — največ uspeha. Mnenja smo, da je prav pariskemu zasedanju, ki se bo začelo v torek 6. novembra in bo trajalo bržkone dva meseca, namenjeno, da reši vrsto perečih vprašanj, ki vznemirjajo preproste in miroljubne ljudi širom sveta, kajti od tega, kako bodo rešena ta vprašanja, zavisi v marsikem tudi bodoči razvoj mednarodnih odnosov in s tem v zvezi tudi razvoj sedaj že hudo zaostrene — hladne vojne. — sic

Novi britanski veleposlanik v Jugoslaviji

Beograd, 3. nov. Predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar je danes sprejel poverilna pisma, ki jih je izročil novi izredni in pooblašeni veleposlanik Velike Britanije sir Ivo Mallet.

T. A. Elliott, drugi sekretar, in J. D. Priestman, tretji sekretar britanskega veleposlanstva.

ZADNJE VESTI

● Pariz, 3. nov. Ameriške agencije javljajo, da pripravljajo tri zahtevne velesile za zasedanje Generalne skupščine OZN predlog, ki naj bi utrdil svetovni mir. Predlog naj bi obsegal v glavnem štiri točke: mir v Koreji, splošno razorožitev, vsemonske volitve in konferenco zastopnikov štirih veseli. Ameriški zunanji minister Acheson je baje že pričel razgovore glede tega predloga. Danes se sestaj s posebnim Trumanovim odposlancem Harrimanom.

Danes popoldne je prispel v letalom v Pariz egiptovski zunanji minister Salah el Din. Z istim letalom je prispel avstralski zunanji minister Casey. Salah el Din ni hotel dati novinarjem nobenih izjav o svojih načrtih v Parizu.

Danes sta prispela na zasedanje Generalne skupščine OZN tudi grški delegat Politis in filipinski zunanji minister Romulo. Grški zunanji minister Venizelos prispe s vlakom jutri, prav tako britanski zunanji minister Eden. Sovjetskega zunanje ministra Višinskega pričakujejo v ponedeljek. Perzijsko bodo zastopali samo uradni poslaništva v Parizu. Zah. Nemčija bo imela na zasedanju dva opazovalca, ki pa bosta imela pravico govora samo na povabilo.

● New York, 3. nov. Nocoj je prispel v letalom v New York general Eisenhauer, ki se bo v ponedeljek sestaj s predhodnikom Trumanom. Pred odhodom iz Pariza je izjavil, da se bo s predsednikom Trumanom pogovarjal samo o vojaških vprašanjih.

● Washington, 3. nov. Podpredsednik perzijske vlade Husein Fatemi je izjavil, da bo predsednik perzijske vlade Mosadik verjetno ostal in ZDA še ves prihodnji teden in da so ameriški funkcionarji optimistični glede izida anglo-perzijskega petrolejskega sporazuma. — sic

Novi britanski veleposlanik v Beogradu William Ivo Mallet

Ob izročitvi poverilnih pism je britanski veleposlanik sir Mallet med drugim dejal, da prebivalstvo Združenega kraljevstva v naklonjenosti spremlja boj Jugoslavije za njeno neodvisnost in blaginjo in da so med narodi in vlada-ma Britanije in Jugoslavije trdne vezi in da upa, da bodo te vezi ohranjene in okrepljene.

Po sprejetju poverilnih pism je predsednik Prezidija dr. Ivan Ribar prikazal dobre in prijateljske odnose med narodi naših dveh držav in pri tem poudaril, da vlada in narodi FLRJ posebno cenijo pomoč, ki jo je dala vlada Velike Britanije FLRJ pri njenem boju zoper agresijo in za ohranitev neodvisnosti.

Pri izročitvi poverilnih pism so bili navzoči sekretar Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Mile Peruničić, pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Jože Vilfan, pooblašeni minister in načelnik protokola v ministristvu za zunanje zadeve FLRJ dr. Sloven Smolaka, svetnik britanskega veleposlanstva g. A. D. Wilson, komandir H. F. Robertson-Aikman, pomorski ataše, polkovnik G. R. G. Bird, vojaški ataše, polkovnik D. A. Garner, letalski ataše,

Iredentistični pohlep po naši zemlji

(Od našega dopisnika)
Kakor vsako leto, pripravljajo Italijani tudi letos za 4. november, ki ga imenujejo dan zmage, velike patriotske manifestacije, katerih središče bo ob italijansko-jugoslovanski meji. Kljub temu, da je bila po prvi svetovni vojni že druga, mnogo strašnejša, italijanski iredentisti vedno govorijo le o prvi in o italijanskih vojaki, ki so padli na Krstu in s tem po njihovem mnenju in trditvah potrdili italijanstvo te popolnoma slovenske zemlje.

Letos organizirajo spominjske svečanosti v mnogo širšem obsegu kot doslej. 4. november so proglasili za dan oboroženih sil. Za poglavitne priosebe tega dne pa so določili Gorico, kjer bo menda govoril tudi predstavnik italijanske vlade. Zakaj so izbrali Gorico, ki leži na slovenskem etničnem ozemlju, na meji z Jugoslavijo, je pač za vsakogar, ki pozna italijanske iredentiste, popolnoma jasno. Po vojni so je večkrat organizirali razne vojaške slovesnosti v tem mestu, ki so imele izrazito izzivalni značaj proti naši državi.

Patriotske slovesnosti bodo 3. novembra. Začeli bodo v slovenski vasi Stivan, ki leži na meji Tržaškega ozemlja in Italije. Tam bodo odkrili spomenik italijanskemu regimentu iz prve svetovne vojne »Lupi di Toscana«. Volkova, ki so jo postavili na visoko skalo ob cesti, sta simbol italijanskega pohlepa po naši slovenski zemlji. Občinski svet v Nabržini je na svoji zadnji seji protestiral proti postavitvi tega spomenika, toda oblasti so kljub temu izdale potrebno dovoljenje. Predstavnik tržaških iredentistov Slapeter je celo zahteval od nabržiškega župana, naj bi prevzel odgovornost za to, da se spomeniku ne bo nič dogodilo, kar pa je župan odločno odklonil.

Drugi del manifestacij bo pri spomeniku padlim v prvi svetovni vojni v Redipulji. Italijanski župan iz Tržiča je za to priložnost izdal proglas, v katerem med drugim piše: »Premišljanje o mrtvih, ki leže v Redipulji, nam daje gotovost, ki nas tolaži v trenutku, ko nam osporavajo naše narodne pravice.« »Giornale di Trieste« piše v svoji tržičski izdaji, da je ta proglas potrebno komentirati, »ker se ne nanasa na zgodovinsko komemoracijo dogodka iz preteklosti, ki je bil spravljen o arbu, ampak na živ in pekoč položaj«. V komentarju pa nadaljuje: »Kaže, da je pri sedanjih razpravljanjih osporavana meja cone B in na tej meji nam skušajo še kaj vzeti, zahtevajo našo privolitve, kakor da bi ostali del (Juljska Krajina) bil ukraden in vrnjen zakonitemu lastniku, in da nam ne bi bil navčno in proti vsaki pravičnosti odrgane. Iz tega in nadaljnega besedila se vidi, da je za italijanske iredentiste zahteva po priključitvi celotnega STO k Italiji le minimalni program. »Giornale di Trieste« namreč piše dalje, da bi vsaka nova naloga postavljalja meja med Italijo in Jugoslavijo predstavljala prelom med Jugoslavijo in Italijo, vzrok napetosti in sporov, dober ne bo urejen ves problem Juljske Krajine.« Na tej široki bazi bi bilo mogoče najti priznan, iskren in trajen sporazum, drugače pa bo krivica, ki smo jo utrpeli, delovala na duše s svojo razjedajočo silo. Od Snežnika do morja vsa Juljska Krajina teži k italijanskim mestom.«

Ze sam ta komentar dovolj jasno označuje, kakšno bo bistvo italijanskih patriotskih manifestacij v Stivanu, Redipulji in Gorici, katerih se bo udeležilo 27 italijanskih bojevnih organizacij, med njimi tudi take, ki v svojem naslovu nosijo ime »Dalmacija«. »Giornale di Trieste« pa med drugim tudi poudarja, da bo manifestacijam v Redipulji dala »poseben duhovni pomen udeležba tržaških bojevnih organizacij«, katere bodo posebno slovesno sprejeli.
Dokler bo italijanska vlada dovoljevala in celo favorizirala — saj bo v Gorici govoril tudi predstavnik vlade — take izrazito izzivalne iredentistične manifestacije na meji Jugoslavije, ne bo mogoče govoriti o vzpostavljanju dobrih odnosov med Italijo in nami. Patriotske slovesnosti, ki bodo v teh dneh, ponovno dokazovale prevladnost izjav maršala Tita dopisniku italijanske agencije ANSA, bo je dejal, da ne vidi pri določeni krogi Italije dobre volje, da bi se z Jugoslavijo vzpostavili normalni znanstveni odnosi.
A. S.

Bern, 3. nov. (AFP): V Bernski jurti so odkrili velike volilne goljufije pri pedeljskih volitvah v Nacionalni svet. Uradna poročila o izidu volitev so bila ponarejena, kar so ugotovili iz obrazcev povelj, ki se razlikujejo od pravih uradnih obrazcev po razvrstitvi besedila in po barvi papirja. Uveden je za kazenski postopek.

RAZGOVORI ZA PREMIJERJE V PAN MUN JONU
Kompromisni predlog zavezniškega poveljstva glede Kesonga

Združeno poveljstvo bi privolilo v umik s otkov na severnokorejski obali in iz Kumsonga, če bodo Kitajci privolili v neutralizacijo Kesonga

Pan Mun Jon, 3. nov. (Un. Pr.) Na današnji popoldanski seji pododborja za premirje so zastopniki Združenega poveljstva preučenjali kompromisno rešitev glede spornega vprašanja o pripadnosti Kesonga. Po tem predlogu bi bil Kesong v demilitariziranem pasu, s čimer bi bilo hkrati nemogoče, da bi bilo to mesto pod nadzorstvom ene ali druge vojskoveške se stranke. Zastopnik Združenih narodov general Nichols je izjavil, da nasprotnikova delegacija sogodločno zavrača ta kompromisni predlog. Razpravo o tem bodo nadaljevali na sestanku pododborja, ki je sklican za nedeljo.

Združeno poveljstvo bo morda privolilo v umik s otkov na severnokorejski obali ter iz Kumsonga, če bi kitajsko-severnokorejska delegacija privolila v neutralizacijo Kesonga. S sprejetjem tega predloga Združeno poveljstvo namreč ne bi moglo nevtralizirati Kesong uporabiti kot obrambno točko. Kitajci in Severnokorejci pa ga ne bi mogli izkoristiti za svoje propagandne smotre, češ, da so izšli iz vojne kot zmagovalci.

Na korejskem bojišču je bila danes manjša dejavnost patrol kopenskih sil, hkrati pa je se povečala letalska dejavnost. Oborožene sile Združenega poveljstva so zavrnile jugovzhodno od Kumsonga dva manjša napada, patrolje

pa so ob štirinadaj odpru uničile več severnokorejskih bunkerjev severno od Jangjuja. Čez dan je prišlo do hude letalske bitke, v kateri so sodelovala letala na reaktivski pogon. V zračnih bitkah je sodelovalo več kot 300 letal na obeh straneh. Najhujše zračne bitke so bile v tako imenovani dolini Mig-ova vzhodno od reke Jalu, kjer letala Združenega poveljstva navadno pričakujejo kitajska letala Mig-15, ki prihajajo z mandžurskih oporišč. V vseh teh bitkah je bilo, kakor trdi Združeno poveljstvo, sestreljeno eno

Ob Sueškem prekopu mirno

Kairo, 3. nov. (Reuter) Glavni štab britanskih suhozemskih sil na Srednjem vzhodu sporoča, da je območju Sueškega prekopa še nadalje mir. Nato varjenje in zavarovanje v civilnih dokih v Port Saidu in Suezu je popolnoma ustavljeno. Tudi ladje, ki dovažajo gradivo za egiptovsko letalstvo in egiptovske železnice, so ostale neraztovorjene.
Britanski mornarji s križarke »Gamblia« in drugih vojnih ladij so sredi prepeljali skozi Sueški prekop in vsidrvali v pristanišču Port Saidu okrog 250 ladij. Več kot 100 teh ladij je last ameriških, francoskih, italijanskih, holandskih, španskih in panamskih družb. Novi britanski načrt za prehod ladij skozi Sueški prekop je pokazal večje uspehe. tako da gre skozi Sueški prekop dnevno povprečno 37 ladij, pri tem pa uporabljajo lastne reflektorje, da lahko plujejo skozi prekop tudi ponoči.

Iz dobro poučenega vira se je zvedelo, da bodo ameriški senatorji povabljeni v Egipt, kjer naj bi obiskali območje Sueškega prekopa in si ogledali položaj. Vabilo bo poslal odbor za zunanje zadeve egiptovskega parlamenta.
Svetovna muslimanska konferenca je imela javno zborovanje v Karačiju, na katerem so sprejeli resolucijo, s katero se izraža solidarnost z borbo egiptovskega ljudstva ter podpira stališče Egipta pri njegovem sporu z Veliko Britanijo v zvezi s Sueškim prekopom in Sudanom.
Predsednik Muslimanske lige v Pakistanu Caudri Kalikzaman je izjavil v svojem govoru na zborovanju, da je borba Egipta za popolno neodvisnost sestavni del te borbe za združitve vseh muslimanskih držav. Naglasil je, da se muslimanske države, zanečši od Indonezije v jugovzhodni Aziji pa do Marakeša v Maroku v eni ali drugi obliki bore zoper podrelost evropskim državam. Prerezati moramo glavno žilo kolonialnega prometa, je dodal. Med drugimi sta govorila tudi egiptovski in sirski veleposlanik v Pakistanu.

Nova politična formacija v Italiji?

Predlog ministra La Malfa za ustanovitev skupnega telesa, sestavljenega iz liberalne, socialnodemokratske in republikanske stranke

Rim, 3. nov. (Tanjug) Predlog ministra za zunanjo trgovino La Malfa o ustanovitvi skupnega telesa, sestavljenega iz liberalne, socialnodemokratske in republikanske stranke, ki bi izdelal program za skupen nastop teh strank na volitvah leta 1953, je povzročil živahno zanimanje v političnih krogih Italije. Na sestanku direktije republikanske stranke je minister La Malfa izrazil svoje prepričanje, da bi skupen nastop navedenih treh strank na volitvah nudil možnost volivcem, da bi našli izhod iz dileme, da se opredelijo med komunističnim in demokratskim blokom.

Mraz je zahteval že 7 žrtev v Ameriki

Chicago, 3. nov. (Un. Pr.) V ZDA in Kanadi so zaznamovali prvi val mraza. V Tennesseeju sneži, v številnih krajih pa je temperatura občutno padla. Nenadni mraz je terjal najmanj 7 smrtnih žrtev. Val mraza prihaja s kanadske strani in se razteza od severnozahodnega Pacifika do atlantske obale, na jugu pa do Mehškega zaliva. V severnih državah in v Kanadi je temperatura padla pod ničlo. Najnižjo temperaturo so zaznamovali v Fort Collinsu (Colorado), in sicer 17 pod ničlo. Tudi v New Jerseyju je padel prvi sneg. V Novi Angliji je padlo približno četrta metra snega, kar je povzročilo precejšnje prometne ovire. V državah Nove Anglije so bile štiri smrtni žrtve.

Edini pomemben pridelek se je povečal pri pšenici, in sicer za 40% v istem razdobju

Kar se je življenjski standard v bližnji preteklosti precej zvišal, je narasla tudi poraba živil, kakor tudi industrijskih proizvodov za široko potrošnjo. Izvoz mesa, ki je znašal v drugi polovici 1949 leta 92.000 ton, je padel na 58.000 v istem razdobju l. 1951. Čeprav se je število goved povečalo od 14 na 15 milijonov glav. Kljub velikemu dvigu industrijske dejavnosti je za avstralski izvoz volna še vedno eden najpomembnejših faktorjev. Od celotnega narodnega dohodka tvori kmetijski pridelki le 30% in je od tega 60% volne v vrednosti 286 milijonov funtov. V izvozu zavzema volna s 65% najvažnejše mesto. Trenutni padec cen volni na svetovnem tržišču je privedel po cvetočih tržnih dnevih ob pričetu korejske vojne se dalj do zaskrbljenosti. Posledice zmanjšanja vrednosti izvozne volne bi se namreč lahko občutile v celotnem gospodarstvu dežele, ki kupuje v inozemstvu naprave za kapitalno izgradnjo v glavnem za izkupicek prodane volne. Vendar pa ima avstralska vlada močne denarne rezerve pri angleški banki v Londonu.

Ako sedaj pogledamo še razvoj avstralske industrije, katere osnovo tvorijo ogromne zaloge črnega premoga, bomo videli, da se je proizvodnja povečala od leta 1940 do leta 1950 skoraj za 100%. Leta 1951 so nakopali v Avstraliji mesečno 1278 milijonov ton črnega premoga, 624 tisoč ton lignita in 111 tisoč ton železne rude. V jeklar nah pa so pretopili 126 tisoč ton jekla mesečno. Tudi cinca pridobijo 7 tisoč ton in cementsa 98 tisoč ton mesečno. Pri pridobivanju zlata je Avstralija z 850 tisoč uncami na petem mestu na svetu. Isto mesto zavzema tudi pri srebru. Pri važni strateški surovini svincu pa je se povzpela na tretje mesto v svetovni proizvodnji.

Zunanja trgovinska bilanca je že dolgo vrsto aktivna. Leta 1950 je znašala vrednost izvoza 676 milijonov funtov, v istem razdobju pa so uvozili blaga v vrednosti 580 milijonov funtov. Ta velika razlika pa gre predvsem na račun visokih cen izvoznega blaga, ki so se od leta 1939 povečale za 350%, medtem ko so se cene uvoženih predmetov dvignile le za 250 odstotkov. Avstralija je predvsem vezana na uvoz velikih količin nafte za močno razvito avtomobilsko industrijo in pa strojnih naprav za povečanje industrije.

Re pat parov konj je vprisan v trgata ki prevažajo volno čim avstralske rase

Ob novem zakonu o prekrških

Četrty plenem CK KPJ je razen na pomanjkljivosti v našem pravosodju opozoril tudi na pomanjkljivosti, večkrat celo nezakonito delo upravnih organov, ki obravnavajo prekrške. V referatu tov. Rankoviča, ki je bil v glavnem osnova resoluciji navedenega plenuma, je med drugim omenjeno, da so za vodstvo upravnega kazenskega postopka pristojni organi izdajali tudi take odločbe, ki niti niso bile zakonite, izrekli pretrano visoke kazni in segali po sredstvih upravnega kaznovanja tudi v primerih, kjer zanje ni bilo zakonite podlage, na primer upravn. no kaznovali osebe, ki k določenim storitvam ali dajanjem po zakonu niti niso bile zavezane, temveč je bila tem osebam dotična storitev ali dajatev dana na prosto, in pod, Praksa je tudi pokazala, da kolektivno obravnavanje prekrškov, zlasti obravnavanje po komisijah za prekrške, ni bila najboljša, ker so komisije te zadeve obravnavale nekam kampanjsko, ko so se sestajale le poredkoma, takrat pa reševale po sto ali več primerov in zaradi tega seveda niso mogle nobenega obravnavati temeljito in s čutom odgovornosti. Dejstvo, da so upravniki kazenski postopek vodili različni organi (okrajni, mestni, rajonski izvršilni odbori oziroma njihove komisije, krajevni odbori oziroma poverjeniki za notranje zadeve) pa je povzročalo zelo različno prakso v samem postopku, posebno pa v izrekanju upravnih kazni, česar tudi posebne prav v ta namen postavljene koordinacijske komisije niso mogle uspešno preprečevati. Zato je bilo plenumu priporočeno, da se v politiko prekrškov vnese več reda, tako da ne bodo več v pristojnosti vseh mogočih organov in da se obravnavanje osredotoči na enem mestu in da v roke posebnim upravno sodnim organom, to je strokovnjakom sodnikom za prekrške pri okrajnih oziroma mestnih ljudskih odborih, pritožbe proti odločbam le teh pa naj bi reševali posebni sveti za prekrške pri ministrstvu za notranje zadeve. Te svete naj bi prav tako sestavljali strokovnjaki.

Prvi korak k cilju, da se naš upravni kazenski postopek izboljša, je bil nedvomno storjen z dopolnitvijo in spremembo temeljnega zakona o prekrških, Zakon o spremembah in dopolnitvah tega zakona je zvezna skupščina sprejela na svojem zasedanju dne 8. oktobra, objavljen pa je bil v zveznem uradnem listu dne 17. okt. Spremembe in dopolnitve zakona se uveljavijo v 30 dneh po razglasitvi; potem takem bo novelirani zakon stopil v veljavo s 16. novembrom t. l.

Poglejmo, v koliki meri je namenavanemu izboljšanju upravnega kazenskega postopka ustrezno že z novim zakonom! Ker je prostor za naša razmotrivanja omejen, se ne moremo pečati podrobneje z vsemi spremembami naram doseganemu zakonskemu besedilu in se zato omejimo le na nekaj najbistvenejših:

1. Značilnost novega zakona je, da sploh nima definicije upravnega prekrška. Za prekršek velja samo to, kar pravi predpis (zakon, odlok, uredba, odredba, pravilnik) kot prekršek izrecno določa, in za storitev prekrška določeno kazeno oziroma varstveni ukrep predpisuje.

V doseganjem besedilu zakona je bil pojem prekrška opredeljen, vendar je ta opredelitev — kakor se je v praksi pokazalo — več škodila kakor koristila. Dosedanji zakon je določal namreč, da so prekrški tiste kršitve pravnega reda, za katere so zaradi njih neznatne nevarnosti za družbo predpisane le upravne kazni. Na ta način je bil prekršek razmejen naram kaznivemu dejanju, o katerem stanje naše kazenske zakonodaje je to bilo vsekar potrebno, ker še nismo imeli posebnega dela kazenskega zakonika, ki bi določal vsa kazniva dejanja. Posamezna kazniva dejanja so takrat bila — določena še po posameznih zakonih, deloma so se morala sodišča, da so lahko ugotovila, če in na kakšno kaznivo dejanje gre, posluševati še starega jugoslovanskega zakonika — svedoča upoštevati pri tem pridobitve narodno osvobodilne borbe in ljudske revolucije; predpisi nove države v pogledu določanja kaznivih dejanj ta krat se niso bili popolni.

Opriaje se na to definicijo prekrška je zakonodajalec z novelo iz oktobra 1948 definicijo prekrška dopolnil še na ta način, da je označil za prekrške tudi dejanja, ki sicer imajo značaj kaznivoga dejanja, določene po zakonu, pomenijo pa za družbo le

neznatno nevarnost, ker bi bila očitno manjšega pomena. Prav to dopolnilo pa je, da si ravno naj bi vrzel v naši upravno kazenski zakonodaji popolnilo, nasprotno vneslo precej zmede v politiko upravnega kaznovanja. Prvič že zato, ker so se za prekrške deklarirala kazniva dejanja ki to niso bila, drugič pa zato, ker za prekrške te vrste ni bilo nobenih predpisov o tem kako jih pravzaprav kaznovati. V precejšnji meri je prav temu pripisovali tako različne kazni, na katere opozarja poročilo tov. Rankoviča.

Z novim zakonom je postala dopolnitev definicije prekrška tudi nepotrebnost, ker je medtem bil izdan tudi poseben del kazenskega zakonika.

2. Zelo poenostavljen je sistem upravnih kazni. Novi zakon ostro loči upravne kazni in varstvene ukrepe. Načeloma pozna samo tri vrste kazni (denarno kazen, praviloma do 10.000 dinarjev, kazen zapora do 30 dni in kazen ukora). Toda kazen ukora se sme izreči samo namesto denarne ali zaporne kazni v primerih, kadar gre za prekršek neznatnega pomena brez, ali pa samo z očitno neznatnimi posledicami, in če je pričakovati, da bo to storilec v bodoče varoval prekrškov. Kazen ukora se torej — v nasprotju z dosedanjimi določbami — ne predpisuje.

Od varstvenih ukrepov omenja zakon samo dvem predmetov, ki so bili uporabljani za prekršek, ali so bili s prekrškom pridobljeni ali pa so s prekrškom nastali. V novem zakonu je sicer dano pooblastilo, da se lahko predpiše še drugi varstveni ukrep, vendar samo z zakonom ali pa z uredbi. Potemkater kakšnih drugih varstvenih ukrepov ne bodo mogli prepisati niti člani vlade niti ljudski odbori.

Varstveni ukrepi niso kazni, izrekajo se le v dopolnilno upravne kazni; pogosto namreč upravna kazen šele s takim dopolnilom doseže svoj namen (odvzeti storilca od takih dejanj in vpliv na druge, da se bodo takih dejanj vzdržali).

Dosedanje določbe temeljnega zakona o prekrških, ki je mladoletnik (tudi nad 14 let stari), ki so storili prekrške, prepuste staršem oziroma skrbstvenemu organu, da ti uporabijo proti mladoletniku skrbstvene ukrepe, je bila nedvomno malo praktična, ker se nasvetovni vzgojni ukrepi največkrat niso uporabljali, oziroma se niso izvršili v tej meri, da bi mladoletnik zares popravil in tudi družbo pred njegovim početjem zavaroval. Novi zakon skuša temu nedostatku od pomoči na ta način, da daje organom, ki bodo predpisovali upravne kazni, navodilo, da v svojih predpisih lahko odreda, da se kaznujejo starši oziroma skrbniki mladoletnika, ki stori prekršek z denarno kaznijo, če so svojo dolžnost zanemarili in za mladoletnika niso skrbeli.

Prav tako je bila pomanjkljiva do sedanja določba glede kaznovanja pravnih oseb, ker ni poveljala, pod kakšnimi pogoji pravna oseba za prekršek odgovarja. Po novem zakonu — ki predvideva kaznovanje pravnih oseb le v primerih, če je tako določeno v predpisu o prekršku, se pravna oseba za prekršek lahko kaznuje le takrat, če je ta prekršek storil njen uslužbenec ali predstavnik, in če je delal v njenem imenu.

Vse določbe sporno vprašanje, ali storilec za dejanje, za katero je bil spoznan za krivega v kazenskem postopku, t. j. pred sodiščem, ne more biti kaznovan vrhu tega še zaradi prekrška, je v novem zakonu rešeno v tem smislu, da v takih primerih ni tudi odgovornosti za prekršek. (Nadaljevanje pride)

Tovarna verig v Lescah se razvija v veliko kovinsko podjetje
V okviru Tovarne verig v Lescah bo v kratkem začel obratovati nov oddelek žičarne, opremljen z modernim strojem za vlečenje žice. Ta stroj so po konstrukcijah tehničnega inštituta kovinske industrije Slovenije izdelali v ljubljanskem podjetju »Remonta«. Tovarna v Lescah se je iz nekdajne majhne kovačnice verig razvila v veliko in moderno podjetje. Nov obrat za izdelovanje vijakov že obratuje, hkrati pa urejajo nove pomožne obrate za proizvodnjo kmetijskega orodja. Z novim oddelkom žičarne bo tovarna v Lescah precej razbremenila bližnjo železarno na Jesenicah.

Avstralija - celna bodočnost

Ko je pred 50 leti prvič zasedal avstralski parlament, je bila Avstralija po svojem gospodarstvem in političnem pomenu je neznatna dežela in znana je pomenu iz vrstni vojni in po pšenici, ki jo je izvažala. Malokdo je domneval, da se bo ta celina že čez pol stoletja razvila v eno pomembnih držav Britanske skupnosti narodov in na tudi v močno vojsko in gospodarsko silo v sklopu držav svetovne skupnosti.

Ko so v začetku XVII stoletja prvi kazni stopili na avstralsko obalo, so imeli Avstralijo za deželo, ki nima druge bodočnosti, kakor to, da postane kazenska kolonija držav britanskega imperija. Ko pa so odkrili v Avstraliji prvi nabažaljša zlata, se je pričel naglo večati pritok priselencev, ki so pa poleg zlata priceli gojiti tudi velike črede ovac in goved. Zemlja pa je nudila obilo ugodnih pogojev za pridelavo pšenice in ostalega žita. Vendar pa je od celotne površine pelaga končala, ki je velik približno kot Združene države Amerike, le 8 do 10% zemlje uporabne za poljedelstvo. Zato so avstralski farmarji pričeli intenzivno obdelovati obdelovalne zemlje, kar je edina in možna rešitev za nadaljnji izvoz žita pri stalno narasča. levi prebivalstvu. Sedaj znaša število prebivalcev v Avstraliji že 8 in četr milijona. To povečanje gre predvsem na račun priselencev pred drugo svetovno vojno, posebno pa se do konca vojne, vendar pa med avstralske vojnike, da je možna v Avstraliji se naseljuje nadaljnji 12 milijonov ljudi od avstralskih domačinov, ki so prvotno naseljevali deželjo. Hih je ostalo le se okrog 60.000. Tako se je Avstralija iz dežele kengurujev in bumeranzov spremenila v močno agrarno industrijo.

Table with 3 columns: Year, Wheat (t), Sheep (t)
1939 984 966
1950 1165 1051

Re pat parov konj je vprisan v trgata ki prevažajo volno čim avstralske rase

VREME
VREMENSKO POROČILO
HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE
Stanje 3. novembra ob 7. uri: Dotok morskoga polarnega zraka iz zahodne Evrope se polagoma premika proti srednji Evropi in povzroča padavine v Franciji, Švici in Nemčiji. Nad vzhodno Evropo pa je področje visokega zračnega pritiska v naglem pomiku v dolini Marice. — Danes je v Sloveniji pretežno jasno vreme z najnižjo temperaturo -4 stop. Celzija v Planici. — Zračni pritisk: 752,5 mm. — V Ljubljani 732,5 mm. — Pritisk ranlo ob 7. uri: 752,5 mm. — Najnižja temperatura: 0,2°C. — Najvišja temperatura: 8,0°C. — Relativna vlaga: 97%. — Megla, vidljivost 80 m. — Napoved za nedeljo: Narasčajoča oblačnost s krajevnimi padavinami v dopoldanskem času. V višjih legah snež. — Popoldne izboljšanje. Temperatura: 6°C. — Čez dan: 15°C.

Ob uredbi o arondaciji zemljišč

(Besedilo uredbe o arondaciji glej na 5. strani)

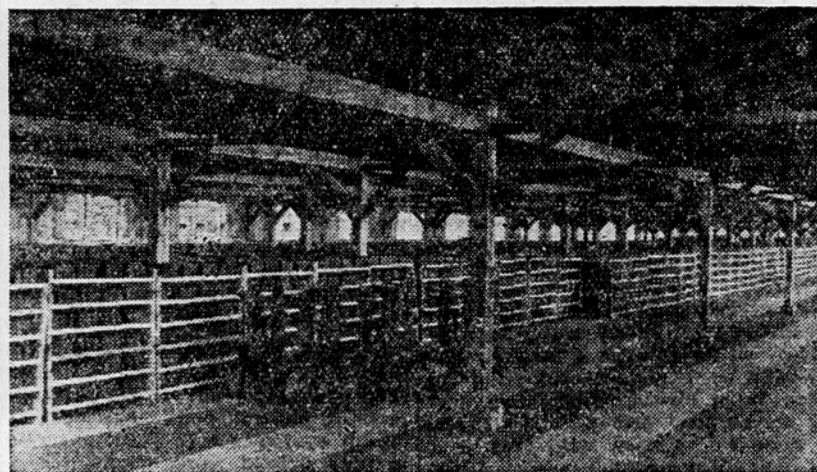
Na predlog Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo vlade FLRJ je izdala zveza vlada uredbo o arondaciji zemljišč kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj. Po tej uredbi bodo posamezne majhne parcele zasebnih lastnikov, ki leže med mejami kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj, priključene posestvom oziroma združenjem, za odškodnino pa bodo lastniki priključene zemlje dobili ustrezne parcele drugod. Arondacija se bo izvajala samo zaradi racionalnejše obdelave zemlje, izvajanja melioracijskih del, graditve gospodarskih pristanov, urejanja novih vinogradov in sadovnjakov. Kmetiče delovne združenje bodo izvajale arondacijo samo v primeru, če zasledujejo enega izmed omenjenih strokov, in sicer, če je v neki vasi večina kmetijskih gospodarstev vključena v eno ali več delovnih združenj ali pa če površina zemljišč v splošno ljudski lastnici in zemljišč kmetijskih delovnih združenj tvorijo večino zemljišč v tisti vasi, končno pa če se arondacija izvaja samo v mejah skupine zemljišč ali parcel.

Zvišanje dnevnice na službena potovanja
Zvezni minister za finance je izdal odločbo, s katero se zvišajo dnevnice za službena potovanja.
V zvezi z novimi potniškimi tarifami in novimi cenami za gostinske storitve se določajo novi zneski dnevnice za uradna potovanja:
a) za uslužbence prve vrste in za honorarne uslužbence z mesečnim honorarjem nad 6000 din — 500 din;
b) za uslužbence druge vrste, za delavce, razvrščene k delom od VII. do X. skupine in honorarne uslužbence z mesečnim honorarjem 4500 do 6000 din — 430 din;
c) za uslužbence tretje in četrte vrste, za druge delavce in gospodarske učence ter za honorarne uslužbence z mesečnim honorarjem do 4500 din — 350 din.
Gornje dnevnice se zvišajo za uradna potovanja v Beograd, Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in na Reko za 15%. In za uradna potovanja v Dubrovnik, Celje, Maribor, Jesenje, Mostar, Titograd, Skopje in Novi Sad za 10%. To zvišanje velja samo za zneske dnevnice, določene v 1. točki pod a, b in c te odločbe, ne pa tudi za zvišanje dnevnice ločenih in četrti odstavku 4. čl. uredbe o potnih in selitvenih stroških.
Uslužbenec, delavec, gospodarski učenci in pripravniki morajo po vrnitvi z uradnega potovanja priložiti pri likvidaciji potnega računa vozni listek za prevozno sredstvo, ki so ga uporabili na potovanju. Ta odločba velja od 1. novembra 1951.

Izvajanje arondacije je zelo zamotano in obsežno delo in bo zato zahtevalo od kmetijskih strokovnjakov ter drugih članov komisije natančnost pri delu. V te komisije bi morali priti ljudje, ki poznajo to delo. Imele bodo dovolj časa, da solidno izvedejo določbe uredbe o arondaciji, ker je predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo vlade FLRJ izdal odločbo o ustavitvi nadaljnjih del za arondacijo. Izvajanje arondacije v sedanjem času bi zelo škodovalo pravočasni izvedbi jesenske setve in globokega zimskega oranja.

Dela v zvezi z arondacijo zemljišč se bodo nadaljevala pozneje.

Tudi naše opekarne se polagoma modernizirajo

Sodobno urejen opekarški obrat v Gornji Radgoni. V sušilnih lopah so vrste surovega zidaka, ob njih pa avtomatizirani vozčki, s katerimi so precej mehkanizirali odlaganje surovega zidaka v sušilnice.

Kdor prama zgolj naše opekarne izdelke, bi si utegnil misliti, da prihajajo iz sodobno urejenih in mehkaniziranih obratov. In vendar smo bili v tej industrijski panogi dejelni kaj zaostale dediščine. Prav redko so bile nekoč opekarne le za silo mehkanizirane, saj je bilo na vseh straneh dovolj cene delovne sile.

Prav zato pa se že vsa zadnja leta čedalje bolj neodoljivo pojavlja vprašanje, kako čim bolje in z lastnimi silami in sredstvi mehkanizirati to važno panogo v industriji gradbenega materiala. Z mehkanizacijo bi namreč ne prihranili zgolj delovne sile, ampak bi hkrati olajšali delavcem naporno delo in pospešili proizvodnjo.

Delavski sveti in tehnična vodstva opekarških podjetij so si ob podpori Glavne direkcije postavili nalogo, da po lastni zamisli in brez kakršnega koli posnemanja tujih vzorov mehkanizirajo opekarne. Doslej so se posebno vidno izkazale »Mariborske opekarne«.

Tehnični vodja Martin Beribak je že lani izdelal načrt za prototip, vozilca za avtomatično odlaganje zidakov v sušilnice. Zaradi najugodnejših pogojev se ta vozilec praktično preiskovali v Ljutomerških opekarneh na obratu v Gornji Radgoni. Mariborske opekarne so si nato organizirale primerno delavnico v Košakih, kjer so začeli se-

Rudnik barita je izpolnil letni plan proizvodnje in investicij

Delovni kolektiv rudnika barita Pleše pri Skofljici je 30. oktobra, 60 dni pred rokom, izpolnil svoj letni plan proizvodnje in investicij. Za ta velik uspeh imajo zasluge vsi člani kolektiva z upravnim odborom in delavskim svetom na čelu. Delovni kolektiv se je zlasti povečal, ko so bile z raziskavanjem ugotovljene nove plasti rude, s čimer se je življenjska doba rudnika, ki je bil že zapisan smrti, podaljšala za dve leti.

Iz dela in življenja Istranov

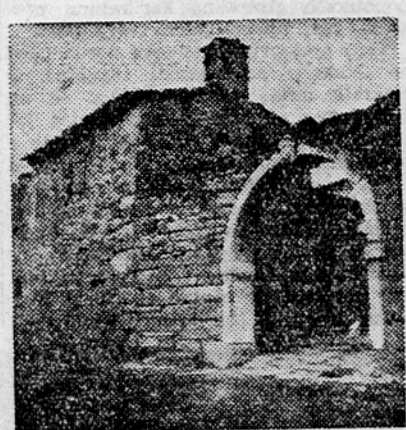
Z današnjo proslavo v Dekanilih se začenja Teden slovenske kulture

Za Italijanskim kulturnim festivalom, ki je bil od 21. do 28. oktobra v Piranu, prirejejo svoj kulturni festival Istrski Slovenci, za njimi pa bodo imeli enako kult. prireditve v Bujah Istrski Hrvatji, Slovenci začenja svoj kulturni teden danes v stari Istrski slovenski vasi v Dekanilih, kjer so l. 1869. ustanovili prvo čitalnico. V kulturno praznovanje so vključili proslavo 400 letnice slovenske knjige, združeno z razstavo pod naslovom »Od Trubarja do Kajuharja«. Njihovo praznovanje 400 letnice slovenske knjige in moza, ki jo je pisal, ima še poseben, simboličen pomen. Primož Trubar je bil begunc v daljni tujini, živel pa je za domovino in ker mu je bila doma prepovedana živa beseda, se je poslužil tiska, da je po njem odzval zvezo z domovino. Naši rojaki na Koprskem so bili prav tako po sili odražani od domovine, še posebno v dobi fašizma pa so jim zatirali živo in pisano besedo, da jih je na brate in sestre v svobodni domovini vezala le še misel in želja po združenju.

Kulturno slavje Istrskih Slovencev traja v času, ko del Slovencev, ki živijo v Italiji še nimajo tistih kulturnih pravic, ki jim pripadajo, ko jim grozi potujevanje na vsak korak, ko se morajo boriti za samostojno šolsko upravo, za ustanavljanje novih slovenskih šol in vrtec, za slovensko šolnico na tržaški univerzi, za enakopravnost slovenskega jezika, ko jim odrekajo povratne gospodarske in kulturne škode, ki jim jo je prizadejal fašizem itd.

Istrski Slovenci se ob letošnjem jubileju prve tiskane knjige spominjajo tudi znamenitega koprškega rojaka Petra Pavla Vergerija, ki je preskrbel Trubarju gnotno podporo za natis nekaterih slovenskih knjig. Bivši koprski škof je pokazal poseben drugačen vnu, da bi dobili južni Slovani vsaj pismo v domačem slovenskem ali hrvaškem jeziku, kakor so to pokazali njegovi nasledniki na škofovskih prestolih bodisi v Kopru, Gorici ali Trstu. V praznovanje 400 letnice prve tiskane knjige in moza, ki jo je pisal, upravičeno vključujemo poleg Ljubljane, Račice, Tübingena tudi Trst in Koper, od koder sta izhajala dva moza, ki sta imela pomemben vpliv na Trubarjevo delo in njegov uspeh — tržaški škof Bonomo, ki je na Dunaju odkril mladega Slovence Primoža Trubarja, ga vzel v Trst za svojega učenca ter koprski škof Peter Pavel Vergerij, ki je bil spoleg Boga prvi in najmlajši povzročitelj, da se je začelo prevajanje vs. pisma.

Letošnji festival bo s vsami prireditvami, razstavami, predavanji, koncerti, folklornimi plesi itd., nadaljevalne tistih svetlih, čepav se majhnih

Hiša v Dekanilih z najstarejšo obliko ognjišča; obokan vhod na dvorišče z reliefno glavo na vrhu

kulturno-prosvetnih izročil, ki so obhajala na tem ozemlju že v 80 letih preteklega stoletja, se hitro širile, da je do l. 1905. imel seliherni večji istrski kraj svoje prosvetno društvo, ki je bilo žarišče in nosilec slovenske in napredne misli. Ze med prvo svetovno vojno so ti začeti širšega kulturnega dela zamirali, po vojni pa jih je fašizem s silo popolnoma zatrl. Med narodnoosvobodilno borbo se je spet oglasila svobodna slovenska beseda — na osvobodjenem ozemlju, na partizanskih mitingih in prireditvah v Lopurju, Ospu, Gabrovju in drugod, po osvoboditvi pa se je razmahnila v širokem kulturno-prosvetnem delu, v solah, v tisku, v radiju, v prosvetnih dvoranah, Iz polne slovenske gimnazije v Kopru bodo izšli v prihodnjih letih prvi maturanti, učiteljske v Portorožu so letos zapustili prvi domači učitelji, Slovenci imajo gospodarske šole, svojo glasbeno šolo, številno nekdanjih prosvetnih društev so se skoraj potrojili, dobili so svoj list »Istrski tednik«, založbo, stalno polipoklično gledališče, veliki knjižnici v Kopru in Portorožu in po vseh društvi manjše knjižnice, radio itd. V prosvetnih društvih po vaseh so vsa leta po vojni redno prireditev, igranje, koncerti, predavanja, tečaj, folklorni nastopi itd. Vskaloletni kulturni festivali, ki jih prirejejo ta društva niso samo pregled dela, ampak prava manifestacija slovenske ljudske kulture na tem ozemlju, ki v medsebojnem tekmovanju tudi s podobnimi prireditvami Italijanskih in hrvaških Slovencev daje novih pobud in možnosti za dvig ljudske prosvete in kulture.

Tudi letošnji festival, ki se začenja danes v Dekanilih in s katerimi so

bo prikazano delo prve slovenske čitalnice od njene ustanovitve do danes, ki nosi kot prosvetno društvo ime »Jadrane«, Obiskovalci razstave bodo videli spominjski trak s slovensko trobojnico in napisom »Čitalnica v Dekanilih 1869«. Razstava bo pokazala več slik o delu društva, kronično razpisnih društev, partiturne pesmi, ki so jih ljudje skrivali pred fašisti v dimnikih in razpokah starih zidov. Popolne bo v dvoranah zadržane doma slavnostna akademija, katere prvi del bo posvečen 400-letnici slovenske knjige in zgodovini prosvetnega društva v Dekanilih, drugi del pa bo pokazal uspehe kulturno-prosvetnega dela domačinov. Domačini bodo nastopili s domačimi plesi, pevski zbori in godbe iz okoliških vasi pa bodo priredile koncerte.

Ob proslavi 400 letnice slovenske knjige bo poleg številnih kulturno-prosvetnih prireditev tudi več razstav, med temi razstava slovenske knjige pod naslovom »Od Trubarja do Kajuharja« (Razstave slovenske knjige bodo v Kopru, Dekanilih, Izoli, Piranu, v Smarjah in Kortah) ter razstava umetniških slik slovenskih slikarjev Rudolfa Sakdise, Viktorja Birse in Antona Pečarja. Razstavi knjig in slik v Kopru bosta v prostorih bivšega muzeja v palači »Taccos«. V istih prostorih bo malo kasneje odprta razstava slik in kipov sodobnih hrvaških umetnikov, ki je bila prirejena v Opatju v času »Festiva v Istri« slovenske folklores. Pred razstavo v Kopru bodo slike in kipi razstavljeni v Bujah in Piranu.

Kakor so za festival Italijanske kulture izdali posebne znamke z glavo in poprsjem Petra Pavla Vergerija, tako bo tudi za teden slovenske kulture v Istrski domokraj izdala pošta uprava v Kopru v prodajo pretiskane znamke Primoža Trubarja, kakršne so bile v prometu letos septembra v Sloveniji. Novembra pa bo festival hrvaške kulture v bujskem kraju izdala pošto izdajo v prometu pretiskane jugoslov. znamke s sliko pisatelja Marka Marulića.

Na festivalu Italijanske kulture v Piranu so nastopili kot gosti iz Ljubljane s samostojnim koncertom Italijanske glasbe člani orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Jakova Cipečija in s sodelovanjem solistov violinista Karla Rupia, sopranistke Cvetke Ahilovne, študentke Akademije za glasbo in tenorista O. Zornika, študenta Akademije za glasbo, Na sporedu tega koncerta bodo v Kopru nastopili tudi pačno portočali, kakor da bi šlo za koncert ljubljanske Opere, ki pa je ravno medtem gostovala v Skoplju — so bili: Tartinijev koncert za violino in orkester, operne averture in operne arije Verdija, Puccinija, Mascagnija in Rossinija.

Zaključnih prireditev se je udeležila velika množica Italijanov pa tudi Slovencev in Hrvatov iz vsega okrožja. Med gosti prireditve zadnjega dneva v Tartinijevem gledališču v Piranu so bili podpredsednik Prezidijskega sveta, Regent, komandant vojne uprave JA, polkovnik Miloš Stamatović, predsednik Istrskega okrožnega ljudskega odbora Julij Beltram, predstavniki CK KP Svobodnega tržaškega ozemlja, razrednih sindikatov in množičnih organizacij.

Krakvče — stara slovenska istrska vas

zdravne številne prireditve v Kopru in po vseh večjih slovenskih Istrskih vaseh bo bogat obratun kulturno-prosvetnega dela slovenskih Istranov.

Slovenska vas Dekani doživlja danes lep praznik. Tu se začenja danes v okviru Teda slovenske kulture proslava 400-letnice slovenske knjige in proslava obnove ustanovitve prve čitalnice l. 1869. V Dekanilih bo danes odprta razstava slovenske knjige. Na razstavi

Priprave za frontne volitve v mariborski okolici

Gočevi in Jurjevčani bodo ustanovili kmetijske nadaljevalne šole. Tudi kulturno-umetniškimi društvom bodo frontne organizacije v bodoče pomagale bolj kot do sedaj, in sicer z vključevanjem novih članov v društva ter s skupnim reševanjem raznih političnih vprašanj. Mnogi odbori razpravljajo tudi že o svojih kandidatih. Najbolj živahno so priprave v Pesnici, Križu, Zg. Dupleku, Lenartu in Kaplji.

Razširjenje optičke tovarne »Optika«

V zagrebški tovarni »Optika« bo v kratkem začela obratovati prva električna optična tovarna. Tovarna poslednje gleda surovega optičnega stekla ne bo več odvisna od dobav tega stekla iz Paracina in Sombora, ki so bile vrhu tega nezadostne. Lastna proizvodnja surovega optičnega stekla bo v kratkem omogočila povečanje proizvodnje na 1,2 milijona kosov let in stekel za očala, kar bo krilo največji del domačih potreb.

Pozdravljeni, major Jones, v naši svobodni domovini!

Mislim, da ni starega partizana, ki bi v tistih mesecih pred kapitulacijo Italije in je pozneje ne imel prilike stisniti široke in izredno močne roke majorja Jonesa ali pa, da bi prav ničesar ne slišal o njem. Glas o njegovem prihodu je šel tako hitro in glasno po deželi, da so ga slišali celo beli in plavi gardisti, ki so se, trdeč, da »so Angličani na naši strani«, nad majorjem tako razjezili, da so mu odrekli vsakršno angleško poreklo in obdoli partizane, da smo kratko in malo nekega kranjskega Janeza prekrstili v Jonesa. Bog jim te grehe odpusti, prekrižani Jones-Janez pa se je ob tej novici široko in veselo nasmejal.

B. Jakac: Major Jones

cofom ne vem katerega že škotskega regimanta, s hudomušnim pogledom in prej z medvedjo kakor človeško močjo. Kot nam je takrat večkrat objubiljal, da nas bo obšel v svobodni domovini, je

te dni, ta sijajni in vzgladni kanadski gendeman, svojo obljubo tudi izpolnil. Prepričan sem, da se njegovega prihoda niso razveselili samo vsi njegovi številni in najrazličnejši znanci, temveč tudi naši slavni partizanski kraji, od mogočnega Kočevskega Roga in vseh njegovih poti in stezic, pa tja do naših vojaških položajev Bele krajine in Kočevske. Kje vse je major Jones našemu slovenskemu človeku govoril velike besede o pravi demokraciji! Kajti bil je in je pravi demokrat.

Nekako ob začetku julija 1943 je na Dvajat in Enaindvajset — na Kragulji in pod Sokolski vrh — prišla novica, da pride v Glavni štab Slovenije angleška vojaška misija. Bilo je sicer precej jasno, kaj tako odposlanstvo lahko pomeni v času, ko je armada zahodnih zaveznikov v glavnem že strela moč pa tudi gozbdav nadutost imperija beračev (Lenin) in stopila z vsi silo na rep evropskemu šakalu (Bismarck), zato ne izdajam nobene izmed »strogih« in »najstrožjih« konspiracij, da je v tistih dneh, ki so bili sicer lepi, kakor morejo biti samo na Kočevskem Rogu, vladala na Dvajat in Enaindvajset nekakšna tiha razburjenost in da je bilo se in razgovorov več kot ponavadi. Vse pa je — saj smo ljudje — zelo zanimalo, koga in kakšno osebnost je izbral in pošiljal britanski imperij in njegov center v Kairu med nas, slovenske partizane, ki smo takrat narasli že na dve diviziji in nebroj odredov in imeli osnovne prvne ljudske oblasti že krepko v svojih rokah. Šlo je torej za velike stvari, šlo je za to, ali in kako bo ta angleški odposlanec našo veliko stvarnost videl, kako jo bo ocenil in, ali si bomo pri vprašanih in odgovorih lahko mirno, kot se spodobi med poštenimi in iskrenimi ljudmi, gledali v oči. No, in prišel je major Jones s svojimi spremljevalci in se naselil med nami. Dobil je novo barako, njegovi spremljevalci so postavili radijske aparate, napeli antene — in zveza s svetom, s Kairo in je bila nared. A center v Kairu je debelo pogledal, ko je sprejel eno izmed prvih Jonesovih brzojav s Kočevskega Roga — njegove kilometrske dolge zahteve, kaj vse naš angleška vrhovna komanda na Srednjem vzhodu najprej in kot najnujnejše pošlje našim partizanskim bolničarjem. Major Jones je tako v najkrajšem času spoznal in doumel, kdo so partizani, in da hočejo novo svet, drugačen od starega. To pa je mogel spoznati in doumeti samo demokrat-poštenjak in to je bil in je Jones.

Jonesovo znanje našega jezika je res da obsegalo pravzaprav samo stavek: »Kako ste« (in še ta je bil včasih za tegeten po angleško), s čimer se je naše znanje njegovega jezika v devetdesetdesetih odstotkih prav lepo ujemale z našim polomljenim »jes« ali »no« — pa vendar nisi našel kurirja, ki so ga spremljali na njegovih potih, da bi vsak čisto resno ne pripovedoval, kako sta se dobro z Jonesom pomenila. Je popolnoma razumljivo, saj sta bila Jones in partizan enih in istih misli: zmagati moramo in zmagali bomo. In če je zmanjkalo besed — z dvema se res ne da veliko početi — so stopile v akcijo roke. Kot partizan je tudi Jones s svojo mogočno pestjo zagrozil proti italijanskim in belim postojankam, s prsti pa dopovedal, da še dva, kvečemu tri meseca — in vsa ta golazen se bo razletela kot ščurki, če jih obvsetiš. Se danes pa mi ni popolnoma jasno in mi je žal, da nisem slišal razgovora, o katerem je pozneje pripovedoval Jones sam: Belokranjec je govoril v zidanic nad Semčicem in povabil se je major — vljuden kot je bil vselej — z veseljem odzval. Spet se je s gostiteljem le bolj gledala, si kimala in vsak po svoje nazdravljala, a končno sta se prav dobro sporazumela tudi v besedi. »Srečate —

je pristavil Jones — »preden je prišlo do teh besedi, je gostitelj precejkrat natočil prazno posodo«.

Vedno smehljajoč in dobre volje, življajoč ali prepovedajoč je bil Jones slabe volje pravzaprav samo takrat, kadar je kakorkoli že prišel v stike z zavezniki. Sveto je verjel, da bodo angleški avioni, ki so prihajali iz daljne Deme nad Ribnik v Kočevskem Rogu, redno prinašali resnično in pravo vojaško pomoč, a kako je zardel od jeze in strahu, ko so na Ribnik padale včasih tudi puške brez zapirave in čevlji samo za levo nogo. Se danes obdajujem majorja, kako odločno in učinkovito je končal razgovor z angleškim oficijem v Črmošnjicah, ki se je samo neprevidezno izrazil o slovenskih partizanih. Ali, kako odločno je odgovoril ob naših zahtevah popolne kapitulacije Italijanom v Novem mestu, ko je bil obesejanski humor generala Ceruttija na Jonesov račun: »O, junak izpred Dünkirchna«, odvrnil: »O, vi zajec izpred El Alamejna!« Italijane je Jones tako preziral, da se ni hotel niti umakniti, pa naj so že tako bombardirali naše položaje. Stopil je le pod drevo in z ednim zdravim očesom opozoval, kam in kako padajo bombe. To je bilo pred Zaukerbom in po napadu naših brigad je dejal: »S temi brigadami bi si upal ustvariti drugo fronto na zahodu!«

Res je, po vsej mednarodni spodobnosti in vojaških pravilih, smo morali dati v Jonesu najprej zaveznika, oficirja, a kaj si mogel za to, če si za obloko britanskega oficirja začutil vse več in veliko več vrednega: dobrega in prisrčnega človeka, tovariša in prijatelja. Jones je bil sicer mnogo bolj molčec kot njegovi nasledniki, a vendar se ni je zdelo prijetno in dobro, če je po ognju Zaukerbom in po napadu naših brigad molčeli Jones. Njegovi nasledniki so dobro znali naš jezik, a nam je bil

ljubi Jonesov molk, še ljubi njegov »Kako ste«, ker smo vedeli, da je Jones eden izmed nas, naš, partizan. Njegovi nasledniki so ti lahko storili nebroj drobnih uslug, od aspirina do tobaka in celo penicilina, a po srcu si višje cenil, če ti je Jones prinesel k partizanskemu ognju metrskih drog, kot bi jih mogla prinesiti samo še mulla. Pa se nismo nikdar spravevali, kaj je kdo v civilu, koliko let ima in podobno, kar se moramo danes marsikdaj in celo dokazovati. Vsi smo vedeli eno in to glavno: Zmagati moramo.

Kaj in kdo je bil Jones, pa se je v prelepi luči odkril takrat, ko je moral oditi. S slovenskim glasom ni samo svetoval, temveč nas je prav rotil in prosil: »Varujte svojo demokracijo!« Skromen kot je bil, je skromno odhajal, njegova v slovo dvignjena pest pa nam je še danes živo pred očmi.

Nebroj je lepih spominov, ki nas vežejo na majorja Jonesa. Ni prostora, da bi se spuščal v nebroj ocen, ki so jih o Jonesu podajala kritična očesa naših partizanov in partizank in nešteto je anekdot, ki so začele nastajati ob njegovi osebi. Ne morem opisati naravnost Tantalovih muk sicer genialnega partizanskega intendanta Povha, ko mu je propadel načrt, da bi s pomočjo Jonesovega radia začel vlkopotečno trgovino s Kairo.

Sicer pa je major Jones v teh dneh v Sloveniji. Njega ob stiskanju rok sicer ne bodo bolele roke, saj pa gotovo, a potrpejli bomo z veseljem, nas je njegova roka poštena in nas tako pozdravlja partizanski tovariš in prijatelj. Naši partizanski kraji se v teh dneh že pripravljajo k zimskemu spanju, a radi bodo odložili počitek za dan ali dva, ko bodo zvedeli, da jih bo obiskal njihov stari znanec, major in partizan Jones.

Metod Mikul

Gostovanje tržaškega gledališča

Krleža: »Gospoda Glembajevic, 31. X. 1951, rež. dr. Gavella k. g.

To tretje gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta v Ljubljani je bilo prvo, ki ni predstavljalo zgolj manifestacije simpatij in nacionalnega navdušenja, temveč tudi pravi gledališki dogodek. Prvikrat in drugičkrat je pozdravljala Ljubljana v dobrodošli gostih predvsem tržaške igralce; zdaj tretjič je pozdravila tržaške igralce.

Pred časom že je bilo sklenjeno, da bo gostovala vrsta ljubljanskih režiserjev v obeh perifernih gledališčih v Mariboru in Trstu, Kretzu in Janu (»Veleležalje« in »za narodov blagore«) je v Trstu zdaj sedel iz Gavella z »Gospoda Glembajevic«. Uprizoritev (premiere je bila 14. oktobra) je bila tudi jubilejna proslava 25-letnice gledališkega dela Eme Starčeve.

Igralci tega ansambla so na najbolj izpostavljeni točki Slovenije kot nekakaj misionarji slovenske kulture, zato prihajajo v metropolo vedno nekako polagat obračun. Rezultat, ki so ga pokazali zdaj pri tretjem gostovanju, je potrdil, da je bila praksa režiserskih gostovanj koristna in plodna. Če upoštevamo vse silne težave, v katerih dela ta ansambl (in te niso samo objektivne, ampak tudi subjektivne: umetniška zmogljivost), tedaj smo naravnost presenečeni, ko vidimo, da to že davno niso več samo nekakaj prosvetni aktivisti, temveč docela seriozno gledališko telo, umetniški ansambl. Saj so dali celo režiserju takega formeta kot je Gavella priliko, da se pokaže v neki novi svetiljavi, kar je tem bolj presenetljivo, če pomislimo, da so »Glembajevic« Gavelli najfinim, najbližjim žanr v smislu najožje specializacije.

Občudovanja vredna je bila tu predvsem čistost, snaznost njegovega režiserskega dela: nič raffinementa, nič trikovi in efektov, le najskromnejši akcenti, pa vendar nič monotone. Zanimivo je v tem oziru zlasti veliki dialog v drugem dejanju: režiser si je dovolil čisto preprosto, skoraj hoščeno primitivno ponavljanje naj »balneajnega« akcenta: kadar Leone izreče ostro poanto, jo podčrta z isto sunkovito kretnjo: z luputanjem kovčka ali knjige. Kljub temu — ali bas zato — je ves dolg obračun neprestano napet in živ, gledalcev interes ves čas drži za uho, in to celo ob kaj pričem scenem gibanju, ob dolgih pasajažih, ki jih igralca govori brez premikov.

Druga posebnost je Gavelline nove inscenacije je bila — težko je najti precizni izraz za to, kar mi je v mislih — nekakšna posebnost. (Predvse- Gaveline uprizoritve »Glembajevic« v Ljubljani žal ne poznam, zato ne morem primerjati in ne vem, ali je to popolna novost ali je krožna vrtno- na staro; vsekakor ta Gavella, ki smo ga poznali zadnja leta, ni delal v tej smeri.) Svojemu znanemu in priznanim »psihološkemu realizmu« — ki je sev tudi tu osnova in izhodišče — je namreč dodal nekatere akcente v slogu postekspresionizma: mislim tu zlasti na zadnji živčni vzpon Leona v dialogu z Angeliko, Morda mogoče vrok tega najlaže razumeli, če preberemo v tej zvezi nekaj stavkov iz režiserjevega članka za Gledališki list »Krleža iz gledališča: ... Pa tudi pri prehodu v njegovo (tj. Krležino) nadaljnjo ustvarjalno fazo, v glembajevsko, prevlaja v dozdnevno realističnem okviru težnja za prekorealno dimenzioniranje tako likov kot dogodkov. Glembajevci imajo nečuvno čisto vsakdanje reali-

konceptijo figure Pallocaanskega, ki je popolnoma groteskna karikatura, protivno vsej naturalistični verjetnosti.

Težo uprizoritve sta sevč nosila Leone (Nakrst) in Glembaj (Sancin). O Nakrstu mimo že povedanega še to: doslej smo ga poznali kot igralca izrazito elokventnega tipa, tu pa smo s presenečenjem ugotovili, da je mnogo boljše v momentih nervozne razdraženosti, takrat, kadar je Leone osebno prizadet, dočim so pasusi v katerih bi morala priti do veljave konverzacijska superiornost (dialog z Silberbrandtom na začetku II. dejanja) dosti bolj medij in v njih Nakrst ni pokazal tiste

Prizor iz I. dejanja

salonske sigurnosti, ki je skoraj enako važna karakteristična Leoneova figura kakor njegova osnovna oznaka: užaljenost pod krinko moralističnega patosa. Igralsko junaštvo je pokazal Modest Sancin: kreirati starega Glembaja pod orjaško pezo še živega spomina na pokojnega Levarja, in to kreirati ga po svoje — ni majma stvar. Tem bolj, ker je tudi po maski in celo po staturi kaj močno sličil Levarjevemu Glembaju. In vendar je ta igralec (nedvomno najmočnejši osebnost ansambla) presegel vsa pričakovanja. Ne le, da je bil pravi gospod (mimogrede tudi to: žal edini, ki mu »nagrameutsche« ni delal težav), ampak pokazal je tudi nekaj novega: dočim je bil Levar v

hotel iti. Kasneje je odšel v Beograd, delal v mlekarni rojaka Šumenkovića, si tako služil kruh, hkrati pa obiskoval učiteljski tečaj. Jeseni 1889 je opravil izpit in odšel v svoj domači kraj z namenom, da odpre šolo, kar se mu pa ni takoj posrečilo. Takrat so bili namreč po Drimkolu učitelji Grki in deloma Bolgari, medtem ko je turška oblast Srbe preganjala. Tako je Krstičeva borba za šolo trajala od 1889 do 1897. leta, torej osem let, vmes je bil za neštetokrat preganjan in zaprt. Šele 1897. leta je dobil dovoljenje od turških oblasti in odprl je šolo v domačem kraju. Z leti se mu je rodilo osem otrok. Bil je dolga leta učitelj v osem krajih Drimkole, pozneje tudi v Ohridu in Resnu, Turki so ga zapirali in mučili, posebno tik pred začetkom Balkanske vojne, ko je go 1912. leta odpeljal v zapor v Bitolj.

Na književnem polju deluje Krstič pol stoletja. Svoje prve novele je tiskal na začetku našega stola v listu »Carigradski glasnik«. Kasneje je sodeloval v književnih revijah, posebej v »Srbskem književnem glasniku«, in v koledarjih (Golub, Vardar). Ne bi ga mogli šteti med plodne pisatelje. Izdal je vsega skupaj dve knjigi novel, obe pod naslovom »Pri-povetke« (izdala mu jih je Srbska književna zadruga l. 1932 in 1951), roman »Trajan« (1932), v reviji »Južni pregled« (Skoplje) pa je 1937. leta napisal dramo »Zatočnici«.

V začetku ni kazal posebnega nagnenja za globlje in umetniško doganeje prikazovanje življenja. Kasneje pa je globoko prodril v bit makedonskega človeka, se osrešel idilike in čisto narodopisnih elementov in napisal vrsto globoko občutenih in umetniško podanih novel. Kar zanimivo je, s kakšnim mojstrstvom je zmagoval težave jezika, saj je vse življenje prebil na deželi, daleč od srbskih kulturnih središč in brez siceršne neposredne zveze z njimi. Tudi sicer so njegove novele privlačne. Vsebinsko so skoraj vse brez izjeme zajete iz življenja malega človeka njegovega domačega kraja, iz borbe za obstanek makedonskega pečalbarja. Krstič je vse svoje življenje pošteno služil idealom svoje ožje in širše domovine, nikdar ni bil na strani eksploatorjev. Nasprotno! Tik pred zadnjo vojno, pod jesen 1940. leta je beograjska cenzura prepovedala tisk njegove novele »Prodaje se zemlja« v »Srbskem književnem glasniku«. In skoraj ob istem času se je Krstič javno odrekel direktorskemu mestu pri režimskem listu »Glas Jug« (Skoplje), kamor ga je Beograd postavil brez njegove vednosti. Makedonci pa danes ni dala pripovednika, ki bi zadetaje in umetniško prepričevalne prikazal tako življenje makedonskega človeka. T. P.

Gostovanje ljubljanske Opere v Beogradu

Po uspešnem gostovanju v Skoplju se je ljubljanska Opera zadržala še v Beogradu. To je prvo gostovanje slovenske opere v našem glavlem mestu. Beograščani, ki se še spominjajo izrednega uspeha, ki ga je doživela ljubljanska Drama pred trem letoma, so že prvi večer prepoznali gledališče, ki je bil na središču Polifone »Deseti brate« Ta izvorna slovenska opera je zbudila v kulturnih krogih Beograda veliko zanimanje, ker je povest o desetem bratu znana deleč izven naših meja in, ker je skladatelj Milko Petrović beograjski publikli iz črbe, ko je deloval kot dirigent v beograjski operi in vodil pevski zbor »Stankovića«. Ljubljanska Opera je bila vse večere gostovanja pozdravljena in je dobivala priznanje z dolgoročnimi aplavzi. T. Z.

Oživiljeni Zbornik za umetnostno zgodovino

Ze smo imeli priliko opozoriti tudi na nekatere razveseljeje pojave v našem likovnem življenju zadnjega časa. Ko bomo ob zaključku letošnjega leta v mislih poskušali napraviti kulturno bilanco in se trudili ugotoviti, koliko se je spremenila dejavnost posameznih znanstveno-kulturno-umetniških strok, se bomo morali priključiti mnenju, da se je kazalo v preteklem letu tudi delo umetnostnih zgodovinarjev in njim bližnjih naši javnosti v znatnejšem obsegu in prepričljiveje, kot je bila tega slednja vajena po osvoboditvi. Ne da bi nameraval biti popoln, hočem spomniti le na tako pomembne dogodke, kot sta otvoritev stalne slikarske zbirke Moderne galerije in sedanja, prav danes se zapirajoča Bergantova razstava v Narodni galeriji, na poživljeno delovanje Umetnostno zgodovinskega društva, ki je priredilo vrsto uspešnih strokovnih ekskurzij in predavanj in odkrilo spominke kamne bratoma Sublic in dr. Mesesnel, ter končno s posebnim poudarkom — na nekaj ože strokovnih in poljudnejših publikacij.

Za pol desetletja, do letos, je izšlo s področja likovne umetnosti malo. Od važnejših del bi mogel priti tje še po prejšnjem pripravljeno Steletovim »Slovenskim slikarjema in Veiderjevi disertaciji »Stara ljubljanska stolnica« in Steletovo razpravo o Laibovem oltarju v Ptuj (Razprave SAZU, Razred za zgodovino in družbene vede, 1950) in od prevodov izbere klasikov marksizma-leninizma in kritike nasploh, ki pa so, kolikor gre za specifična dejstva, v največji meri posvečeni književnosti (Marx-Engels, Lenin in Belinski, vsi CZ 1950). V ostalem more najti tudi bibliografova prizadevnost le nekaj primeroma in v njihovih brošur in katalogov, da ne govorim o drobcih, razmetanih po časnikih in časopisih. Povsod tu je pisane obilice, toda tudi če spregledamo pomanjkanje sistematičnosti v prtem delu (kar je v ostalem nujna posledica dejstva, da velja pri nas kritiki vobče še vedno le za drugovrsten posel in se s to pozornostjo tudi goji), moramo priznati, da je pri Slovencih umetnostna publicistika in kritika slej ko prej mnogo na slabšem kot književna in le nekaj na boljšem kot glasbena ali vse najbolj primitivna filmska — v bistvu prava Ahilova petaj umetnostnih strok. Če je bilo tedaj klenega zrnja dosti manj, kot bi ga ljudje potrebovali, pa bi delal krivico doneskom, ki so ostali manj opaženi le zaradi razbitosti naše umetnostne publicistike. Taki so bili Zapiski o slovenski vojni grafiki, ki jih je v lanskem Novem svetu priobčil Kumbatovič, začudo ali značilno pisani od umetnostnega zgodovinarja in žal le še nedokončani.

Ako ni povsod, se je položaj trenutno izboljšal vsaj glede samostojnih umetnostnih in umetnostno-zgodovinskih izdaj. Do danes zaznamujemo leto, se izid reprezentativnega »Likovnega sveta«, prvo knjigo nameravane vrste monografije Moderne galerije (Jakčeva Grafič), dve maili lesorezov (in lineozov iz slovenskega Trsta (Cernigoj in Spacal), prikupno knjižico o Bergantu (z besedilom in katalogom Anice Ceve), rojstvo nove strokovne revije (Arhitekt), na zadnje od prevodov vsaj dva, ki v celoti ali vsaj deloma konkretno zadevata našo problematiko (Rodin, Umetnost, SKZ, in Plehanov, Umetnost in literatura I-II, CZ). Danes je pred nami novi Zbornik za umetnostno zgodovino, in najkrajšem času pa morata priti na knjižni trg tudi zadnji zvezek nadaljujoče se Zgodovine likovne umetnosti, ki jo od 1926 dalje piše za Slovensko Matico Izidor Cankar, in nadaljnja monografija Moderne galerije s tekstom istega pisca (G. A. Kos).

Zbornik za umetnostno zgodovino reditvivo — v nizu omenjenih izdaj je to dogodek, ki nedvomno zasluži posebno pozornost. Po presledku dobrih šestih let izide knjiga, ki kot prvi letnik Nove vrste nadaljuje dvajsetletno tradicijo tega osnovnega slovenskega umetnostno zgodovinskega časopisa. Pravzaprav zanimivost tudi v tem pogledu, da imamo opravka z redkim primerom slovenskih periodik, ki je — čeprav za nekaj let prekinitve — ohranil staro ime v novi dobi. Ne samo imo, ako pogledamo najprej opremo in notranjo ureditev, se prepričamo, da Nova vrsta ZUZ tudi tu veže na stare letnike. Ne brez utemeljenega razloga. Teh dvajset letnikov predstavila dovolj zaokroženo enoto. ZUZ je pričel izhajati kot glasilo pravkar ustanovljenega Umetnostno zgodovinskega društva l. 1921. Skupaj z njim in le malce starejšim društvom Narodne galerije ter novoustanovljeno stolicjo za umetnostno zgodovino na mladi ljubljanski univerzi — povsod tod je žela uspehe inicijativnost dr. Izidorja Cankarja — skupaj z njimi je bil eden od svetlih odsefov svežih kulturno-znanstvenih težnj, ki so se spostile v slovenskem ljudstvu ob razpadu stare avstro-ogrške monarhije.

Nova revija je pognala korenine. Da pa je kljub nerednemu izhajanju sredi tridesetih let ZUZ slednjeje pripeljal do 20. letnika, je v ostalem velik uspeh, posebno, ako upoštevamo, da je v stari Jugoslaviji glasilo izhajalo z materialno podporo privatnih društev, strokovno in ljubiteljsko zainteresiranih, pa z moralno pomočjo svojih sodelavcev, ki za svoje prispevke praviloma niso prejimali nobenega honorarja. Zanimivo se je tu ozreti na pisani seznam štiridesetih sodelavcev, ki so zastopani v teh dvajsetih letnikih. Po obsegu in značaju je močno raznovrstno, kar so prispevali. Kljub temu je ZUZ ohranil dostojno znanstveno raven, tako v prvem deceniju svojega življenja, ko ga je v glavnem urejal dr. Izidor Cankar (1921—1930), kot v naslednjih letih (od 1944), ko je ostal do zadnjega glavni urednik dr. Stele, ki je uredil tudi prvi povojni letnik. Prostor tu ne dopušta, da bi navajal važnejše razprave (zla-

sti Steleta, pa Cankarja, Moleta in M-esnela, poleg množičevinega drugega gradiva za budoce samostojne objave), bodi dovolj, ako poudarim, da je prav v iz ob ZUZ dozorevala poleg seniorjev generacija mlajših slovenskih umetnostnih zgodovinarjev. Medtem ko je društvo Narodne galerije sednjeje d'segeo svoj smoter s postavitvijo in izpolnitvijo reprezentativne zbirke slovenske upodabljačev umetnosti, ki je prav tako skupaj z Moderno galerijo letos presela v novo, plodnoje dobo svojega življenja, je pa Umetnostno zgodovinsko društvo o prav z glasilom, ki ga je vse do osvoboditve držalo pokonci, izpričalo svoj raison d'être. Danes izhaja ZUZ v zalobži Državne založbe Slovenije s pomočjo subvencije Sveta za prosveto, znanost in kulturo LRS, kar je na vse zadnje je priznanje delu, ki se je z njim doslej izkazal.

Nova vrsta ZUZ pričinja z nekaterimi novimi imeni. Za razliko od dvajsetih let prejšnje Jugoslavije, ko je diplomiral v ljubljanskem umetnostno zgodovinskem seminarju vsega deset študentjev in so morali biti le-ti še zadovolj, da so — ne da bi govorili o njihovi strokovni izbiri — sploh prišli do kake namestitve, je po osvoboditvi Seminar za umetnostno zgodovino na ljubljanski univerzi zaživel z novimi perspektivami dela kot nikoli poprej. Danes je prvi rod najmlajših usposobljenih umetnostnih zgodovinarjev že na strokovno primernih mestih in prve sadove njihovih prizadevanj razkazuje obnovljeni ZUZ. Tako se nam ob naši knjigi ne odpirajo le pogledi nazaj, na razmeroma bogato preteklost, marveč nam nova imena obetajo razveseljeje tudi za budoce.

V knjigi, ki obsega 224 strani besedila in 60 reprodukcij (od teh slike 32—60 odtisnjene na boljšem papirju), je poleg knjižnih ocen, nekrologov in ostalih stalnih rubrik devet razprav, ki predstavljajo jedro letnika, posvečenega, kot beremo na vodni strani spomnu dr. Franceta Mesesnela. Razprave se pričnajo s »Srednjeveško cerkveno arhitekturo v Sloveniji do leta 1430«, ki jo je napisal 1943. l. ob nemškem bombardiranju Novega mesta preminuli knjižničar umetn. zgod. seminarja Jozef Gregorič, glede na nove izsledke pa dopolnil urednik dr. Stele. Lahko pregledni prispevek obravnava najprej romansko dobo z arhitekturo cistercijanov (Stična, Kostanjevica) in kartuzijanov (Ziče, Jurkloster, Bistra, Pleterje) ter s posamejnimi izvenmestanskimi cerkvami (St. Vid in Draška pri Stični, Kostanjevica, mariborska stolna cerkev, prostijska ptujška pa dr.) in s. nadaljuje z gotško dobo, kjer posevča posebno pozornost zlasti novomeški kapiteljski cerkvi ter se končuje z opatijsko in Celju in ptujskogorsko. Komeljev Stavbno zgodovinski oris srednjeveške grajske arhitekture na Dolenjskem zasluži, da posebej opozorimo nanj, saj predstavlja prvo znanstveno resno študijo o naši srednjeveški profani arhitekturi. Avtor, ožji rojak pokojnega Gregorica, daje potek kol nas seznanj z razpoložljivimi viri, časovno razpredelčno po prvih navedbah in pride od skupnega števila 62 dolenjskih srednjeveških gradov, Stavbarske zgodovinski oris v ožjem obravnavano grajsko arhitekturo od početne izrazito varnostno obrambne stopnje dalje. Pri tem ugotavlja neprestano naraščajočo važnost stanovanske udobnosti, ki vzporedno s splošnim zahodnoevropskim razvojem in renesansni povsem zagospoduje. Komelj pri tem upravičeno poudari vpliv turške nevarnosti, ki je za nekaj desetletij — vse do konca 16. stoletja — zavrla naravni razvoj. V marsičem pionirski razpravici, ki trpi le na nekoliko suho strokovnem jeziku, je priložen topografski seznam važnejših spomenikov. — Najstarejše slovensko srednjeveško samostojno

plastiko — »Romanski Marijin kip v Veleposveti« — ančno raziskuje Emil Jan Cevc, ki je v ZUZ nastopil je v 20. letniku. Potrebno je naglasiti, da odlikuje med našimi mlajšimi umetn. zgodovinarji Cevca čist jezik in svež način pripovedevanja, ki skupaj z nekakšno osebnostjo zbudita zanimanje tudi pri strokovno manj zainteresiranem bralcu, da pa pri tem znanstvena vestnost ne trpi. Primer za to je tudi pricujoča razprava, ki pisca dobro karakterizira kot najvnetejšega raziskovalca slovenske srednjeveške plastike. Veleposvetki Madoni sledi »Do natorska slika iz l. 1383. v Turnišču«, France Stele in v zahodni Nemčiji se mučeje madžarski umetnostni zgodovinar Tamás Bogvai sta si delo razdelila tako da prvi poroča o najdbi freske in prispeva nje opis in splošno oznako, drugi pa nadrobno ugotavlja, koga predstavljajo donatorske podobe. Slikarja sama je bila, kot znano, uničena. Vsem tem doneskom se priključujeta še dva prispevka naše prve generacije umetnostnih zgodovinarjev. Meta Stele nas seznanja z Alešem Zigo Dolničarjem — sinom znanega operasa Gregorija, z njegovim življenjem in delom (od literarne zlasti z opisom Benek in Padove ter Perugia, od poskusov risarskega predvsem z alegorijo Ljubljane), popavlja Vurnikovo zmoto o de Coppinis in zaključuje, da je bil Aleš D. naš prvi resnično umetnostno zainteresirani pisatelj. Spis »nice (Cevc) Hiepcétove pa govori o risbah Franceta Jelovška, ki jih je imenovala naša med Layerjevo zapuščino in ljubljanskem Narodnem muzeju. Vrednost delca tiče v dejstvu, da signirani list med risbami dokončno dokazuje, da d'mnevano Jelovškovo avtorstvo fresk v Skaručini, Razprave zaključujejo Franja Baša spomni na Mateja Sternena v Mariboru, edini brez znanstvenega aparata pisani članek — in F. K. Lukmanove ugotovitve, kako je Janez Gregorič Dolničar jemal na pomoč pri Bonnaniju.

Ostali del Zbornika je odmerjen nekrologom (Mesesnel, Stern, Sieska, slikar Franjo Golob in konservator Franc Aysec), ki jih je vse napisal urednik, kroniki društva (C. Velepici) in knjižnim ocenam. E. Cevc daje kritiko Mišesjeve knjizice o Pernhartu, ki je pri nas že zbudila pozornost, in zlasti skrbno Garzarovljeve Srednjeveške plastike na Stajerskem, Stele pa med drugim Frodlove in Weingartnerjeve knjige o gotškem stenskem slikarstvu na Koroskem odnosno južnem Stajerskem in Fiskovičevih Dubrovniških arhitektov in kiparjev. E. Cevc je, končno, prispeval še zapisek o rojstnem kraju Mihaela Cussa.

Ko zopet listamo po novem Zborniku za umetnostno zgodovino, nas tãko svojo vsebino in s tãlikimi novimi močmi znova prepričuje o svojem pomenu za slovensko znanost. Obilica gradiva, ki je zbrano že za naslednje letnik, nam krepi rahlo upanje, da bo ZUZ mogoce zopet povečal svoj obseg. Vse kritične misli pa, ki sem jih moral spoetka izraziti o stanju v naši umetnostni publicistiki, s samim pojavom ZUZ seve niso pomirjene. Se naprej obstoji že večkrat poudarjena potreba po splošno umetnostnem glasilu, ki bi imelo težišče na sodobnosti, pa bi bilo z vsemi svojimi močmi posvečeno malo širšim krogom, kot to more biti strokovni znanstveni, malo polemični in vedno s poudarkom na drugi besedi umetnostne zgodovine temelječi ZUZ. Razvoj časa ji ne nedvomno usregele, kot bo moral priklicati k življenju tudi ostalo poljudno in obenem vredno umetnostno literaturo in kot je nujno najprej moral oživeti prepotrebni ZUZ. Brez njega si namreč ne moremo zamisliti osvirnitve naših nadaljnjih načrtov.

Menahé Luc

Monografija o Fortunatu Bergantu

V zvezi s kolektivno razstavo slovenskega baročnega slikarja Fortunata Berganta (1721—1784) v Narodni galeriji v Ljubljani izdala monografijo o Bergantu. Knjiga je izšla kot prilžnostna izdaja, vendar pa njen pomen presega aktualno spočudo. S to monografijo, ki ima predhodno v nekaterih drugih monografijah o slovenskih slikarjih, smo stopili korak naprej v strokovni registraciji in oceni naše starejše upodabljačev umetnosti. Bergantovega dela ni bilo treba šele odkriti, o njem so pisali v okviru splošnih orisov naše baročne umetnosti Steska, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška, Stele, Marolt, Mikuš in drugi, toda sedanja monografija je prvič prikazala in ocenila celotno Bergantovo delo in trdno začrtala človeški in umetniški profil enega najbolj izrazitih predstavnikov baroka na Slovenskem, kakor je razstava, ki bo te dni zaključena, prvič zbrala vse njegove ohranjene in dostopne slike. Naša baročna umetnost je že toliko značilna, da je treba njene glavne reprezentante Berganta, Metzingerja, Šteška

Uredba o arondaciji zemljišč kmetijskih posestev in delovnih zadrug

Na podlagi 1. člena zakona o pooblastitvi vlade, da izdaja uredbе in pripravi predpise, ki se nanašajo na področje 106. člena 2. odstavka osnovnega zakona o kmetijskih združenjih, izdaja vlada FLRJ na predlog Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo vladne uredbe o arondaciji zemljišč kmetijskih posestev in delovnih združenj.

I. Splošne določbe

1. člen Arondacija zemljišč kmetijskih posestev in delovnih združenj se izvaja s priključitvijo zemljišč, ki leže med zemljišč kmetijskih posestev oziroma kmetijskih delovnih združenj in s dodelitvijo drugega zemljišča za ono zemljišče, ki za zajema arondacija.

Arondacija se lahko izvaja samo za racionalno obdelavo zemljišč, izvajanja melioracijskih del in omogočanja graditve gospodarskih pristav ali ureditve novih vinogradov ali sadovnjakov.

Po določbah te uredbe, ki veljajo za arondacijo zemljišč kmetijskih posestev, se lahko izvede tudi arondacija zemljišč, ekonomij, farm, drevnic in vseh tistih gospodarskih podjetij in ustanov, ki se pretežno ukvarjajo s kmetijskim pridelovanjem ali kmetijskimi poskusi.

2. člen Arondacija zemljišč kmetijskih posestev in delovnih združenj se lahko izvede samo, če je podoben kak odločbo o arondaciji, ki je bila izdana v prvih dveh letih po izdaji te uredbe, in to v primerih:

a) Če je v neki vasi večina kmetijskih gospodarstev vključenih v eno ali več kmetijskih delovnih združenj ali v eno ali več kmetijskih posestev, ki so bili predloženi v zemljišča kmetijskih delovnih združenj, druga večina zemljišč v neki vasi arondacija pa ne bi povzročila velikih motenj glede na zemljišča zasebnih lastnikov in

b) Če se arondacija izvaja samo v mejah skupine zemljišč ali parcel, pri kateri arondaciji se lahko da za odškodnino samo zemljišče v isti skupini nivo oziroma parcel, s pristankom zemljiškega lastnika pa tudi na drugem kraju.

3. člen Lastniku zemljišča, ki ga za arondacijo, se daje za odškodnino drugo ustrežno zemljišče, toda samo s pristankom lastnika se lahko ta odškodnina izplača v denarju.

Za priključeno kmetijsko zemljišče se lahko da za odškodnino drugo kmetijsko zemljišče, za priključeno gozdno zemljišče pa le drugo gozdno

zemljišče, razen če lastnik pristane na drugo odškodnino.

Če se za arondacijo priključijo zemljišča, na katerem je sadovnjak, vinograd ali podobno, pa se ne more dati za odškodnino zemljišče s istim kulturo, ki se izvede komisija cenitev vrednosti zemljišča, ki je zasajeno, nato pa se po ocenitvi da odškodnina v zemljišča s drugimi kulturami.

Pri dajanju odškodnine je treba upoštevati boniteto, kulturo, lego, dohode in druge posebnosti zemljišča.

Pri arondaciji kmetijskega posestva se daje lastniku zemljišča, ki za zajema arondacija, za odškodnino ustrežno zemljišče od zemljišč kmetijskega posestva ali drugih zemljišč splošno ljudske premoženja, toda po pristanku pristojnih organov za upravljanje.

Če se na zemljišču, ki se priključuje, poslopija ali drugi objekti, se bo delo za odškodnino zemljišča s ustreznimi poslopiji ali objekti, ki so bodisi na zemljišču, katero se daje v zameno, bodisi na bližnjem zemljišču.

Če ni ustreznih poslopij ali objektov, ki bi jih bilo mogoče dati za odškodnino, se lahko lastniku odzvetega poslopija ali objekta odškodnina izplača v denarju po ocenitvi komisije.

II. Postopek pri arondaciji

5. člen Arondacija se lahko izvaja s predhodno odobritvijo glavne uprave za kmetijstvo ljudske republike, s predhodno odobritvijo oziroma kmetijske in geodetske strokovnjake, ki so pooblašeni za arondacijo, in pooblašeni kmetijske delovne združenje, v Avtonomni pokrajini Vojvodini daje odobritev organ glavnega izvršilnega odbora ljudske skupščine avtonomne pokrajine Vojvodine, pristojen za kmetijske zadeve.

Predlog mora vsebovati obrazložitev potrebe in smoter arondacije, opis zemljišč in poslopij, ki naj bi jih zajela arondacija in ki bi jih bilo treba dati za odškodnino. Predlog mora biti priključen načrti obeh zemljišč, predlog se izveči organi okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, pristojnega za kmetijske zadeve, ki mora s predlogom seznaniti vse lastnike zemljišč, ki prihajajo v poštev za priključitev, in jim dati možnost, da stavijo svoje pripombe na predlog. Organ okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, pristojen za kmetijske zadeve, bo poslal predlog z zbranimi pripombami organu iz prvega odstavka tega člena.

6. člen Postopek za arondacijo se lahko začne šele po dobili odobritvi glavne uprave za kmetijstvo ljudske

republike oziroma organa glavnega izvršilnega odbora ljudske republike, ki je pristojen za arondacijo, in pooblašeni kmetijske delovne združenje, v Avtonomni pokrajini Vojvodini daje odobritev organ glavnega izvršilnega odbora ljudske skupščine avtonomne pokrajine Vojvodine, pristojen za kmetijske zadeve.

Zahteva za uvedbo postopka se mora predložiti organu okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, pristojnega za kmetijske zadeve.

7. člen Arondacijo izvaja komisija, ki jo na zahtevo iz prejšnjega člena imenuje organ okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, pristojen za kmetijske zadeve.

Komisija za arondacijo sestavljajo: 1. predstavnik okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, ki ga določi odbor, in ki je hkrati tudi predsednik komisije; 2. predstavnik kmetijskega posestva oziroma kmetijske delovne združenje, na katero zavzame arondacija; 3. predstavnik oseb, katerih zemljišča zajema arondacija, in ki so bodisi na zemljišču, katero se daje v zameno, bodisi na bližnjem zemljišču.

Če ni ustreznih poslopij ali objektov, ki bi jih bilo mogoče dati za odškodnino, se lahko lastniku odzvetega poslopija ali objekta odškodnina izplača v denarju po ocenitvi komisije.

Okrajna (mestni) ljudski odbor mora za delo v komisiji predložiti potrebne kmetijske in geodetske strokovnjake, če pa jih nima, pa jih bo določila glavna uprava za kmetijstvo ljudske republike.

8. člen Pri postopku za arondacijo mora komisija za arondacijo uskratiti povabilo in zahtevo za arondacijo, če je arondacija, ki se daje za odškodnino, po možnosti pa tudi del odškodnina, ki se daje v denarju.

Zemljišča in poslopija se ocenjujejo po cenah v prosti prodaji.

9. člen Zaradi izpolnitve dejstev iz 8. člena te uredbe, katero pokliče vse osebe, katerih zemljišča zajema arondacija, vsaka od teh oseb kakor tudi kmetijsko posestvo oziroma kmetijsko delovno združenje velja za stranko in ima pravico do zaslišanja na razpravi.

10. člen Pred začetkom razprave mora komisija poskušati doseči sporazum s stranko.

Samo na podlagi sporazuma se lahko arondacija zemljišč kmetijskih posestev in delovnih združenj izvaja, s poslopiji za stanovanje ali za namestitev živine ohlajnice in nesadnih vinogradov, sadovnjaki in gozdovi) zasebnih lastnikov.

11. člen Če komisija iz 7. člena te uredbe ugotovi na podlagi zbranih podatkov, da arondacija ni potrebna, lahko predlaga organu, ki je pristojen za arondacijo, da izda odločbo o ustavitvi dela za arondacijo.

12. člen Po izvedenem postopku in ugotovljenih dejstvih izda komisija odločbo, v kateri mora biti natančno označeno zemljišče, ki ga zajema arondacija, in zemljišče, ki se daje za odškodnino, v uradni obliki, ki vsebuje tudi opis in površino odškodninskega zemljišča, ter vsi drugi pogoji, v katerih se mora izvesti arondacija.

Komisija izda odločbo v večini glasov. Zoper komisijino odločbo ima nezadovoljna stranka pravico pritožbe na glavno upravo za kmetijstvo ljudske republike v Avtonomni pokrajini Vojvodini pa na organa glavnega izvršilnega odbora ljudske skupščine AP Vojvodine, pristojnega za kmetijske zadeve, in sicer v 15 dneh od dneva sprejema odločbe. Pritožbe se izročajo komisiji za arondacijo.

III. Prenos zemljišč

13. člen Izvršena odločba o arondaciji, ki jo prvič prijavijo za vse zemljiške knjige, v katerih so zemljišča, ki so predmet arondacije, izvršene arondacije in spremembe lastništva.

14. člen Zemljišče zasebnikov ali združenj, ki ga zajema izvršena arondacija kmetijskega posestva, se priključuje zemljišču tega kmetijskega posestva in postane splošno ljudsko premoženje, pri združenju pa preide v last združenja.

Pri kmetijskih delovnih združenjih prvega reda, ki imajo arondacijo, člani združenj, katerih zemljišča so predmet arondacije, do združenja pravico do ustreznega dela združenjskega zemljišča.

V primeru, ko se da lastniku priključena zemljišča odškodnina v denarju ali delno v zemljišču delno pa v denarju, izplačujejo za odškodnino v denarju pri vseh vrstah tistih kmetijskih delovnih združenj, ki imajo arondacijo.

15. člen Brezplačno, ki obstoja na zemljišču, ki se daje za odškodnino, preidejo na zemljišče, ki se dobi za odškodnino, razen bremen, ki so po svoji naravi vezana na določeno zemljišče. V tem zadnjem primeru se vrednost obremenitve odšteje od cene zemljišča.

V primeru, ko se da lastniku priključena zemljišča denarna odškodnina, bodo predhodno izplačane vknjižene obremenitve, če so dosegle v plačilo, če pa niso, bodo plačane, če jih bo prevzelo kmetijsko posestvo oziroma kmetijsko delovno združenje in bo odštela glavno obremenitve od odškodnine, ki jo daje za priključeno zemljišče.

Morebitna pravica zakupa na zemljišču, ki ga zajema arondacija, preneha potem, ko so pobrani posevki.

16. člen Uvedbo v posest na podlagi pravomočne odločbe izvede komisija za arondacijo po pobranih posevkih, s pristankom strank pa tudi že prej.

Lastnik osvobodilna fronta Slovenije, direktor, Ljubljana, Og. uredbni svet, Vojvodina, Ljubljana, Knaževca ul. št. 4, telefon 52-22. Uprava za Ljubljano, telefon 24-28. Inštratski oddelek telefon 35-86. Pešni predal 23. Tekoči račun št. 99321-4. Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani. Mesečna naročnina 128 dinarjev. Polletna plačana v gotovini.

17. člen Vsi posli po tej uredbi, kakor tudi zemljiščajni vpisi in izložitve, ki so zvezni s temi posli, so prosti vseh taks.

Stroški arondacije sredo na breme kmetijskega posestva, oziroma kmetijske delovne združenje, v katere koristi se izvaja arondacija.

IV. Prehodne in končne določbe

18. člen Pri do sedaj izvedenih arondacijah kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj se lahko na prošnji prizadetih oseb izvrše popravki, ki v skladu z določbami te uredbe, če so bile s temi arondacijami teže kršene pravice prizadetih oseb.

Odločba o dovolitvi postopka za popravek izda direktor glavne uprave za kmetijstvo ljudske republike, v Avtonomni pokrajini Vojvodini pa organ glavnega izvršilnega odbora ljudske skupščine Avtonomne pokrajine Vojvodine, pristojen za kmetijske zadeve.

Popravki po prvem odstavku tega člena se ne morejo izvajati pri arondacijah, ki so bile izvršene na podlagi uredbe o arondaciji državnih kmetijskih posestev splošnodržavnega pomena, in ustreznih predpisov ljudske republike.

19. člen Arondacije, po katerih je na dan uveljavitve te uredbe postopek še v teku, bodo izvršene po dosedajnem postopku, odškodnina za zemljišče, poslopija in objekte, ki jih zajema arondacija, pa se bo določila po določbah te uredbe.

20. člen Pooblašča se predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo vlade FLRJ, da izda natančnejše predpise za izvajanje te uredbe in da določa arondacije glede na kmetijska dela.

21. člen Z uveljavitvijo te uredbe preneha veljati uredba o arondaciji državnih kmetijskih posestev splošno državne pomena (Uradni list FLRJ št. 39-46) in pravilnik za izvajanje te uredbe (Uradni list FLRJ št. 4-47) in vsi drugi predpisi, ki so bili izdani v zvezi s to uredbi.

22. člen Ta uredba začne veljati z dnevom objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Slovenije, dne 2. novembra 1951.

Predsednik vlade FLRJ, minister za narodno obrambo maršal Jugoslavije Josip Broz Tito I. r.

Minister vlade FLRJ, predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Majaško Todorovič I. r.

Odredba o ustavitvi arondacijskih del

Minister vlade FLRJ, predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, je izdal na podlagi 20. člena uredbe o arondaciji zemljišč kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj odredbo o ustavitvi del za arondacijo kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj, ki so bili izdani v zvezi s to uredbi.

1. Glede na to, da bi delo za arondacijo zemljišč kmetijskih posestev in kmetijskih delovnih združenj ovirala pravilno in pravočasno izvršitev jesenske setve ter zlobokeževanje, se ustavlja sieherno nadalnje delo za arondacijo.

2. Nadaljevanje del za arondacijo bo odloženo naknadno.

3. Ta odredba začne takoj veljati.

Okrajnim (mestnim, rajonskim) ljudskim odborom, svetom za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo ter podpirancem socialnega skrbstva

Podpiranci socialnega skrbstva, ki so prejeli podporo kot žrtve fašističnega terorja ali kot družinski člani žrtev fašističnega terorja in ostali, ki so prejeli denarno denarno podporo iz proračunskih sredstev krajevnih ljudskih odborov, kakor tudi gnotno nepriznanim, ki so prejeli soc. pomoč v obliki garantirane preskrbe, se bo izplačevala denarna odškodnina namesto živilskih bonov v smislu novih uredb in navodil takole:

1. Žrtve fašističnega terorja ali družinski člani žrtev fašističnega terorja ter vsi dosedajni podpiranci splošnega skrbstva, katerim izplačujejo krajevni ljudski odbori redno mesečno denarne podpore ter so bili v mesecu oktobru v garantirani preskrbi, bodo prejeli del nadaljnjega dosedajnega denarnega podpore in denarno odškodnino namesto živilskih bonov ter industrijske bone, in sicer:

Podpiranci: namesto živilskih bonov del 700 in 200 industrijskih bonov, Njihovi otroci: D-1 namesto živilskih bonov del 1.000.— in 265 indust. bonov, D-2 namesto živilskih bonov del 1.240.— in 265 indust. bonov, in D-3 namesto živilskih bonov del 1.300.— in 293 indust. bonov.

2. Vse osebe, ki so sprejemale doslej socialno podporo le v obliki živilskih in industrijskih bonov, so v bodoče upravičene do denarne odškodnine namesto živilskih bonov in do industrijskih bonov le v primerih dejanske socialne potrebe, ki jo na predlog krajevnega ljudskega odbora prizna okrajni svet za zdravstvo in socialno skrbstvo. V teh primerih se socialne podpore določajo individualno, za odrasle največ do višine mesečno 700.— dinarjev, ter za njihove otroke do višine mesečnih dohodov, ki so jih prejeli v prvotni dohodni razmerji, so upravičeni do dodatkov za otroke v smislu uredbe o dodatkih za otroke in navodilih za garancirani preskrbi.

Okrajni ljudski odbori, ki so po zadnjih določbah sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS vestno izvršili revizijo podpor, imajo točen pregled, komu pomoč v takšni obliki pri-

Danes bo odločeno, kdo bo prvak v nogometu

Zanimiva, razburiliva in napeta igra od začetka do konca med Dinamom in BSK, ki je bila večer na stadionu Partizana v Beogradu, ni prinesla odločitve o novem državnem prvaku. To vprašanje bo razrešil drugi meč Crvena zvezda in Partizanom, ki bo danes prav tako v Beogradu. Kljub neodločenemu izidu ima Dinamo še vedno možnost, da postane prvak, saj mora Crvena zvezda premagati Partizana 2:0 ali pa 5:1, kar bo nedvomno težka naloga.

DINAMO : BSK 2:2 (2:1)

Tekma se je začela s silovitimi napadi Beograjanov, ki so že v prvih minutah zaprli nekaj lepih priložnosti za doseg gola. Rana premoč je prinesla borebeniškim domačinom prvi uspeh šele v 25. minuti, ko je Begovac na predlozku Tasića z desnega krila posredoval za vratarja sinčevca v mrežo. Naslednje minute so pripadale Zagrebčanom, ki so v enem izmed prvih pripoupadov dosegli izenačenje. Čajkovski II. je v 30. minuti s ostrim strelom ukani vratarja BSK, Dinamo je nato izsilil več kotov vratarja sinčevca v mrežo. Napredni minutov so pripadale Zagrebčanom, ki so v enem izmed prvih pripoupadov dosegli izenačenje. Čajkovski II. je v 30. minuti s ostrim strelom ukani vratarja BSK, Dinamo je nato izsilil več kotov vratarja sinčevca v mrežo. Napredni minutov so pripadale Zagrebčanom, ki so v enem izmed prvih pripoupadov dosegli izenačenje. Čajkovski II. je v 30. minuti s ostrim strelom ukani vratarja BSK, Dinamo je nato izsilil več kotov vratarja sinčevca v mrežo.

Najboljši v dresurnem jahanju

Zveza za konjski šport Slovenije v Ljubljani je v počastitev desete obletnice organizacij tekmovalne v dresurnem jahanju. Tekmovalni spored je obsegal naslednje točke: 1. dresurno jahanje kategorije »A«, 2. dresurno jahanje izven kategorije (prosta naloga) za člane klubov in sekcij, 3. dresurno jahanje izven kategorije za ljubiteljske inštruktorje in vaditelje, 4. dresurno jahanje klubskih ekip.

Tekmovalna se je udeležil poleg ljubljanskega »Partizana« in »Triglava« (Ljudska milica) samo klub »Borec« iz Maribora. Kljub izkrani, Radovljice in Postojne so od Zveze za konjski šport dobili konje za poučevanje mladine v omevni objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Slovenije, dne 2. novembra 1951.

Predsednik vlade FLRJ, minister za narodno obrambo maršal Jugoslavije Josip Broz Tito I. r.

Minister vlade FLRJ, predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Majaško Todorovič I. r.

Prvenstvo Slovencev in nogometu KOROTAN : KRIM

DANES OB 10. na igrišču Krim II. Predtekma ob 8.30: odred Krim II.

Prvenstvo Slovencev in nogometu II. zvezne lige METALAC : ODRED

Zatek ob 14.30. Predtekma Reka : Ljubljana (sodnik)

Jahanju, ne pa za druge namene. Ti klubi dobivajo tudi armijske konje za klubski svojih članov in o zaraču tega lahko na tekmovalne postavili močno zastopstvo.

Pouk v šoli za jahanje zahteva mnogo truda in potrpežljivosti. Dela učiteljev ter ogromno vztrajnega vzbujanja v jahanjski šoli. Sele, ko jahac doseže primerno stopnjo izvežbanosti, sme preiti tudi na dirkamo in terensko jahanje. Nedejska tekmovalna so to staro pravilo poudarila in pokazala v prvi lici. Dala so naslednje rezultate:

V II. točki tekmovalna so zasedli prva štiri mesta člani Partizana iz Ljubljane. Najboljši pa je bil Javornik Deso na konju Jastrebu s 154,33 točke, to je 73% dosegljivih.

V III. točki je zasedel prvi dve mesti »Borec« iz Maribora. Zmagal je Asiro Alekšič na Mirjani z oceno 8 točk od 10 dosegljivih.

V IV. točki so se uveljavili jašaci Partizana, med katerimi je bila najuspešnejša I. skupina s 124,66 točke, to je 62% dosegljivih.

V prvo nalogo za posameznike je zmagal Triglav. Prvi je bil Martinčič Berto na kobili Bibi z oceno 7,5 točke od 10 dosegljivih.

Rezultati tekmovalna so pomankljivi, ker zaradi izostanka večine klubov ne nudijo celotne slike kakovosti našega konjskega športa. Prav dober pa je uspeh tekmovalci, če upoštevamo, da so jahci v prvih treh točkah sami mladinci, od katerih je večina šele prvič nastopila pred kritičnim zveznim sodniškim zborom, ki tudi pri tistih posameznih tekmovalcih, ki so se tekmovali, se je opazila težnja po napredku v najtežji in morda najlepši disciplini jahanjskega športa, to je v dresurnem jahanju. Sk.

Košarkari so končali prvenstvo ŽELEZNICARJU IN ASK MANJKA DOBER TRENER

Pravkar končano prvenstvo tekmovalne zvezne košarkarske lige je pokazalo, da se je kakovost naših najboljših moštev zboljšala. Dvanajsti udeležencev lige se je od aprila do oktobra borilo za najvišji naslov, ki ga je letos že šestič zaporedoma osvojila Crvena zvezda iz Beograda.

Naši košarkarji so poleg uspehov doma dosegli tudi velik sloves v tujini. Razen prvega mesta na mednarodnem turnirju v Carigradu, so Jugoslovanci premagali še Francoze v Beogradu, Partizan je uspešno nastopil v Nemčiji, ASK pa v Avstriji. Ne smemo prežeti tudi pomembne zmage kombiniranega moštva Železnicar-ASK nad svetoviti italijanskim moštvom Gira iz Bologne. Tudi sistem ligaškega tekmovalnega se je pokazal za uspešnega, saj se letos zaključuje že tretje prvenstvo po ligaškem sistemu.

Glede na velik razvoj košarke pri nas, bi bilo umestno organizirati tudi tekmovalno II. zvezne lige, ki naj bi bila razdeljena v dve skupini. V tej ligi bi tekmovali n. pr. Egyseg, Lokomotiva, Železnicar, Branik (oba Mrb.) itd.

V ligi so ostali vsi dosedajni člani, medtem ko sta se oba novinca (Egyseg iz Novoga Sada in Lokomotiva iz Zagreba) vrnila nazaj v republiško tekmovalno ligo. Prilagoditve, ki bodo zamenjala Železnicar iz Karlova in Borac iz Čačka, ki sta letos zmagala na kvalifikacijskih tekmah.

Državni prvak je moštvo Crvene zvezde, ki je do zadnjega vodilo borbo z drugopolovstvom Partizanom. Obe moštveni sestavi sta se končali neodločno, pri čemer je odločila boljša raz-

pada, in bodo lahko podpore po točki 1. takoj izplačali. Za podpore po točki 2. pa je potrebno takoj zbrati vse potrebne podatke od krajevnih ljudskih odborov. Zato pozivamo vse okrajne ljudske odbore, ki revizije še niso izvedli, da pripravijo spiseke za izplačilo te vrste podpore. Navodila glede izplačevanja denarne odškodnine namesto živilskih bonov so objavljena v Ur. listu FLRJ št. 48 z dne 26. oktobra 1951. Na strani 86 in 89. — Odškodnino izplača poverjenostna služba.

Dosedajne podpore izplačujejo isti organi in na isti način, kakor doslej. Navodilo glede denarne odškodnine namesto živilskih bonov rodbinam nadrečnega bo izdano naknadno, kakor to določa čl. 22 zvezne uredbe.

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS.

„Molite za jetnike in za tiste, ki so člani Ciril-Metodijskega društva, ker je to najhujši odpad v slovenski zgodovini od Trubarja sem“

(Še en prispevek k članku »Visoka šola reakcije«)

Uredništvo že ves čas od izida članka »Visoka šola reakcije«, v katerem se opisujejo razmišljanja in občutja semeniščnikov, prejema številne dopise in predloge iz vrst staršev, študentov, duhovnikov in samih bogoslovcev. Zaradi pomanjkanja papirja ne moremo vsega in takoj objaviti, skušali pa bomo kljub temu vsaj nekaj tega objaviti.

Bralci »Slovenskega poročevalca« se morda čudijo, kako to, da je v zadnjem času toliko razprav o ljubljanskem bogoslovem semenišču. Razprava in javna diskusija je potrebna in nujna, zato ker vprašanje bogoslovja in vzgoje bogoslovcev postaja zadnje čase vedno bolj pereč problem, predvsem zaradi razmer, ki so zavladale v bogoslovju in zaradi odnosov, ki jih današnji duhovniki morajo zavzemati do povsem nove stvarnosti. Zato bom skušal na kratko podati nekaj pripomb o objavljenemu članku.

Mi pošteni bogoslovci, čeprav nas je malo, hočemo svoje stališče jasno opredeliti, da bo širša javnost razumela naša prizadevanja. V članku z dne 21. oktobra je B. Bratkovič predlagal celo razpust bogoslovja, ker pač menim, da dogodki zadnjega časa tak ukrep naravnost zahtevajo. Ta predlog bi bil umesten, če bi ne bilo druge rešitve. Tudi k trditvi, da smo končno bogoslovci na povsem istem položaju kot drugi študentje, bi rad pripomnil, da je duhovski poklic, za katerega se vzgajamo v bogoslovju, nekaj drugega kot stroka na ostalih fakultetah. Zato iščemo rešitve na drug način.

Eno samo močno zgodovinsko dejstvo ni moramo mi, bogoslovci in duhovniki zapomniti in nani nasloniti svoj načrt: da smo v državi, ki je pretrgala odnose s stari redom in gradi nov družbeni in gospodarski red, ki zagotavlja vsem slojem pravo blagostanje.

Ali naj čakamo, da se zruši red, ki ga je naše ljudstvo ustvarilo s krvavimi napori? Ali bi morda le čakali? Kaj če bo kdaj drugače? Mnogo rokov so pri nas že postavili ljudje, ki si žele nekaj povratnega. »Še eno leto... to pomlad pa prav gotovo... Kvečjemu se par mesecev... Amerikanci... Angličani in kdo še? Si želite mar Rusov? Zal, duhovniki niso bili med zadnjimi v postavljajo rokov, v političnem računanju! Oh, kako pozabljamo Kristusovo naročilo: »Estote simplices, sicut columbae« (Bodite preprosti kot golobje). Da, simplices — brez računavanja in spletkarjenja. Mi moramo hoditi med ljudstvo samo z eno željo — z nenehnim hrepenenjem, da ljudstvo vzgajamo v poštenosti in delavnosti. Tu iščemo nova pota. Gorje, če bomo še naprej sedeli in čakali z izgovori: verouka ne smemo učiti, miloščinice nam ne dovolijo pobirati itd. ...

Toda kako bomo mi bogoslovci sami iskali novih poti. Mi potrebujemo vzgoje, toda ne take, kot nam jo nudijo v bogoslovju sedaj. Torej, vodstvo mora sprejemiti svoj odnos do naše vzgoje. Če hočemo biti stvarni, moramo najprej razumeti novo dobo in nove ljudi. Vodstvo tega ne pospešuje, pač pa kar se da ovira z vsemi disciplinarnimi prepovedmi in psihološkimi posegi. Popolna izolacija od vsega dogajanja in ljudi v svetu gotovo ni v korist napredni vzgoji bogoslovcev. Bogoslovci žive v odmakljenosti, kakor da se jih stvarnost ne tiče. Obiski v semenišču so omejeni na pol drugo uro tedensko. Ali se vodstvo boji, da bi »spregledali«? Za vsak izhod v mesto predhodno dovoljenje, ki ga spremlja primeren pouk ali opozorilo. Gospod ekonom Gros da dovoljenje za izhod brez posebnega povpraševanja, če se mu pove kakšen masten vic na račun oblasti. Sprehodni red je skrbno sestavljen, da so »nezanesljivi in omahljivi« v sigurnem varstvu. Priporočila se, naj bi se vsak »ponizno« opravičil, če je kje prestopil pravila.

Casopisi? To je poglavje zase. Nič nam ni treba, »vendar ali se ne znate nič premagovati«? Za operne, dramske in filmske predstave so pravi

krizni in težave. Vedno je kaj napoti. Ali ni časa, ali hišni red ne dovoljuje itd. To so primeri iz »vzgoje«, a še zavejša so načelna vprašanja.

Tu se mi vsiljuje slučaj »Nove poti«, glasila CMD društva katoliških duhovnikov LRS. Članki v tej reviji so sodobni, praktični in stvarni. Toda vodstvo semenišča meni, da bi ta revija škodovala bogoslovni vzgoji

Dnevne vesti

KOLENDAR
Nedelja, 4. novembra: Dragotin, Draga, Ponedeljek, 5. novembra: Savina, Zaharja.
Torek, 6. novembra: Lenart, Ratislav.

SPOMINSKI DNEVI
4. XI. 1683. — Rojen v Trbižu na Koroskem dramatik Anton Košutnik.
4. XI. 1918. — Avstrija je sprejela premirje.
4. XI. 1943. — Hude borbe na Ilovi gori.

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA
Ljubljana: za nujne primere: Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 50-31. Sobotna in nedeljska služba: v soboto od 16 do ponedeljka do 6 zjutraj. — Nočna dezurna služba vsak dan od 20 do 6 zjutraj.

VABIMO VSE,
ki se zanimajo za ustanovitve društva za Združene narode, na občini zbor, ki bo 6. novembra ob 20 v Filharmonični dvorani — Inicijativni odbor za ustanovitve društva LRS za Združene narode 168-a

Bergantova razstava se zapre danes v nedeljo. Ob 11.30 imel po razstavi vodstvo prof. dr. France Stele. 184-n
V kavarni »Tabor« vsak torek in četrtek od 20 dalje ples. Nudimo izdatne sendviče in izbrane pijače. Za obisk se priporoča uprava. 182-n

Podjetje »Labe«, pralnica, barvarna in kemična čistilnica obveša cenj. stranke, da bo v sredo dne 7. nov. sprejemala kemijo čistilnice. 232-n

Gledališče
DRAMA LJUBLJANA
Nedelja 4. nov. ob 14.30: Beaumarchais: Seviljski brivci. Izven. — Ob 20: Lope de Vega: Fuenteovejuna. Izven.
Ponedeljek 5. nov. ob 20: L. N. Tolstoj: Moč tema. Premiera.

V režiji Slavka Jana in inscenaciji arh. Franza bo uprizorila Drama v ponedeljek delo L. N. Tolstoj »Moč tema«. Igrajo: Jože Zupan Pjotra, Vida Juvanova Aniško, Mila Katičeva Akulino, Tina Leonovna Aniško, Stran Peček, kar in Bert Solter izmenoma Nikito, Fran Lipah in Ivan Jerman Akima, Elvira Kraljeva Matronjo, Vika Grilova Marino Jazec Cesar Mitriča. V ostalih vlogah: Helena Erjavčeva, Milava Ukmarjeva, Ruša Boževa, Bojica Peček, Vida Levstikova, Duša Počkajeva, Nace Simončič, Maks Bajc, Milan Brezigar, Aleksander Valič.

OPERA
Nedelja 4. nov. ob 20: Mozart: Don Juan. Gospejta Valerija Heybalova in Anton Dermota. Izven.
Obveščamo občinstvo, da je Narodno gledališče v Ljubljani zvlaislo cene vstopnicam za 50% samo za premiere in gostovanja. Pri vseh ostalih predstavah, tako pri abonentskih in izven, ostane cena nespremenjena.

KOMORNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
(Dvorana Zveze sindikatov, Miklošičeva)
Nedelja 4. nov. ob 20: Premiera Benedettijeva komedija »Dva decata rdečih vrtnic«. — Predprodaja danes od 10 do 12 in od 16-18 in eno uro pred predstavo. 183-n

OBRTNSKO GLEDALIŠČE ROKODELSKI DOM
Nedelja 4. nov. ob 20: veseloigra Roksi Harringtonova. — Režija Peter Avsec. 97-n

ZADRUŽNI DOM — MEDVODE
Gostovanje Komornega gledališča
Sred. 7. nov. ob 19.30: Komedija »Dva decata rdečih vrtnic«. Predprodaja v nedeljo od 10-12 in dve uri pred predstavo. 183-n

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Nedelja, 4. novembra: ob 20: Ivan Cankar: Pustičarje v dolini Sentflorjanske. Druga repriza

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Sreda 7. nov. ob 20: Friedrich Schiller: »Maria Suedja« in petih del. jasnju (sedem slikan). Sestič. Izven.

Kino
KINO UNION: angl. barvni film: »Sinja laguna«. Barvni film: Pomlad v goriskem lovišču. Predstave ob 16, 18.30 in 21. ur. — Dopoldne matinske filme »Sinja laguna« ob 10, pri vsopnicah 25% popusta. Predprodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 15 dalje.
KINO SLOGA: franc. film: »Praznika«. Kratki film: Aluminij. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 15 dalje. Dopoldne ob 9 in 11. Predstave za pionirski siedečih filmov: Film. nov. 43. Brdi Dino, Rdeča kapica, Vode nam bodo pokarne. Iz tehniške filma. Predprodaja vstopnic od 9 ure dalje. Cena vstopnicam po 10 din.
KINO TRIGLAV: ameriški film »Zaplešiva«, kratki film »Pomlad v gorica«. Predstave ob 15, 18 in 20 ur.
Vsako nedeljo ob 10. dopoldne matinske po enotni ceni din 11. Cene vstopnicam za premiere filma: din 31.—, 41.—, 61.—, za reprize filma: din 21.—, 29.—, 49.—
KINO SISKKA: ameriški film »Morski volk«. Filmske nov. 41. Predstave ob 16, 18 in 20.
KINO LITOSTROJ: ameriški film »Draga Ruth«. Mes. JA 27. Predstava ob 20.

Fadio
SPORED ZA NEDELJO
Poročila ob 8.00, 12.30, 15.00, 19.00. — 7.00-9.00 Glasba za dobro jutro — vmes ob 7.25 Ka) bomo danes obiskali in ob 7.30 Jutrnanja telovadba. 8.15 Lahka glasba. 9.00 Koncertna in gledališka sezona v Beogradu Zagrebu, Skoplju in Sarajevu. 9.30 Dopoldanski orkestralni koncert. 11.00 Od pravilice do pravilice. Javna oddaja za cichane v naši prenovljeni dvorani. 11.45 Melodije iz raznih krajev sveta. 12.40 Zabavna glasba, vmes objave. 13.00 Pogovor s poslušatelji. 13.10 Zeleni ste — Poslušajte! 13.10 Dela Franca Liszta. 13.30 Bernard Shaw: Ko-21-22. Sportna poročila. 21.05 Poslušajte slavni violinsti 22.15 Glasba za zabavo in oddih (na valovih 202.1 in 212.4 m). 22.15 Glasbena oddaja za inozemstvo. 23.00 Glasba za zabavo in oddih 23.00 Zaključek oddaje.

PODAVANJA
CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA
V četrtek 8. nov. ob 20 predava v Domu sindikatov Miklošičeva cesta 20. Voznjaški sergije: Vatikan in naši narodi. Odnosi Vatikana do napada Avstrije na Srbijo, borba Vatikana proti naprednim silam v predvojni Jugoslaviji, politika Vatikana do Jugoslavije v II. svetovni vojni. Politika Vatikana do 299-n

Obvestila
Glavna uprava za trgovino in preskrobo LRS je v soglasju z Glavno upravo za državne nabave LRS sklenila omogočiti vsem kmetovalcem, ki imajo obvezno oddajo žitaric in koruze, da lahko mesto te oddaje ustrezajoče količine krompirja, kakor sledi:
za 1 kg pšenice ali rži 3 kg krompirja, za 1 kg jecmena ali ovska 2.5 kg krompirja, za 1 kg koruze 2 kg krompirja.
Za oddane količine krompirja prejmejo pridelovalci kupono iz oddajnega mesta, ki jim omogoča nakup koruze in žgornj označenem razmerju v gotovini in bonih.
Polet tega se omogoča vsem pridelovalcem krompirja zamenjati istega za koruzo v razmerju 1:2 (1 kg koruze za 2.5 kg krompirja).
Ti ugodni pogoji prodaje oziroma zamenjave so pridelovalcem krompirja omogočeni le do 15. 11. Zaradi tega naj se kmetovalci predložijo preko KZ in izpolnijo potrebne količine koruze oz. žitaric na prejeto koruzo in rž od mreže »Zitofonda«. — Iz pisarne GUTP.

OPOZORILO
Uprava cest MLO Ljubljana ponovno opozarja vse koristnike mostu čez Ljubljano v Zalogu — od Ljubljane do Litije — da bo promet zaprt od 6. nov. od 7. ure do 9. nov. od 15. ure za ves promet. Koristniki tega mostu iz področja Gostince, Laz itd. naj uporabljajo te dneve brod čez Savo v Lazih in dalje St. Jakobsko cesto.

Umri
Sporotamo znanec, da je v četrtek 1. novembra v Mariboru umrl FRANC TOMC. Pogreb bo v nedeljo ob 15.30. — Predsodniško izp. 183-a

Uprava Mestnega vodovoda v Ljubljani javlja, da je preminul tov. LEANDER KERSEVAN, upokojenec strojni delovodja Mestne vodarne v Kiečan. Vzorna in vestnega vodjo vodarne bo uprava Mestnega vodovoda ohranila v častnem spominu. Na zadnji poti ga sprejemo dne 4. novembra ob 15.30 v Zal. — Uprava Mestnega vodovoda v Ljubljani. 211-a

Sporočamo žalostno vest, da je pri izvrševanju vojaške dolžnosti dal življenje za domovino, sin, brat in stric KAREL HROMC, strojni ključavničarski mojster. Prepeljan bo v Makedonijo v Ljubljano. Pokopali ga bomo na tukajšnje pokopališče v Polje. — Zalujoci mama, brata, sestri ter ostalo sorodstvo, Sreberje, Smartno, Ljubljana, Jezica. 240-a

Uprava Mišinskega podjetja Domžale javlja, da se je 2. nov. pri izvrševanju svojih dolžnosti smrtno ponesrečil 18-letni FRANC RAVNIKAR, mišinski delavec. Pogreb bo v nedeljo popoldne na Homcu. Blag mu spomin.

Sindikalna družina mlinarjev Domžale sporoča tragično izgubo svojega člana FRANCITA RAVNIKARJA. Mladi trtvi dela ohranimo časten spomin.
Po dolgem trpljenju nas je zapustila naša ljubica, hčerka, sestra in svakinja ANICA KURINČEC roj. CICEROVA. Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 4. novembra ob 15.15 hise žalosti v Pristavi na Kriško pokopališče. — Zalujoci mož Tone, oče, mati, brat in ostalo sorodstvo. 190-a

Zivljenje je dal pri izvrševanju vojaške dolžnosti, moj nenasodnostni sodalavec, pomočnik KAREL HROMC, praktični tehnik, strojni ključavničarski mojster. — Zalujoci brat Hromc Ivan, ključavničarstvo Sreberje—Ljubljana.
Uprava in sindikalna družina GAP, Bled, poslovalnica Ljubljana — sporoča žalostno vest, da je nenadoma umrl naš zvesti tovariš MARTIN KOVAČIC. — Dobrega in vestnega sodalavca bomo ohranili v trajnem spominu. 230-a

Zahvale
Zahvalujemo se vsem, ki so spremlili mojega predragega moža, očeta, svaka in strica JOZETA CIANA, računovodjo, na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo dr. Martincu, tov. Kozljiču, Kodercu ter Boškiju za njegov poslovilni govor, darovalca venčev in cvetja, vsem, ki so nam lajšali trpljenje ob prerani smrti. — Nova Gorica. — Zalujoci ostali. 156-a
Zahvala, Ob bridki izgubi mojega ljubljenskega moža FRANCETA TURKA se globoko zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in zbiram za izraženo sožalje, vence in šopke. Prav tako se zahvaljujem za obilno spremstvo in govore na njegovi zadnji poti. Zalujoci žena Nežka Turk. 181-a

Mali oglasi

ZA PISMEMO DAJANJE NASLOVOV, JE PRILOŽITI 20.— DIN IN NAVESTI STEVILKO OGLASA. — OGLASNI ODBELEK SLOV. POROČEVALEC — LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 5. — TELEFON 38-96. — POSTNI PREDAL 23

Službe dove
PRAVNIK išče pisarniško službo. Ponudbe na oglasni oddelk SP pod »Honorar«. 110-4
STAREJŠO UPOKOJENKO, zdravo, iznajtnivo, ištem kot gospodinjico k starejšemu paru v Opatici. — Ponudbe pod »Opatica« na oglasni oddelk. 83-1
CEVLJARSKA POMOČNIKA, spretnega, za silvano delo, sprejemam za stalno. Feher Franc, čevljar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. 105-1
KROJAŠKE POMOČNIKE, vrvorazredne, za dela velikih komadov moških oblačil po meri, sprejme podjetje Kroj. Oglasite se pri upravi podjetja v Ljubljani, Poljanska cesta 15. 109-1
MLAJŠI MOŠKI s popolno gimnazijo išče delo v katerikoli panogi. Ponudbe pod »Samski« na oglasni oddelk SP. 113-1

ZENSKO ALI MOSKO MOC
(s stanovanjem v Ljubljani) za kopiranje časopisov sprejmemo takoj. Naslov in oglasnem oddelku »Slovenskega poročevalca«. 111-4
HISNIKA za manjši športni prostor v Ljubljani iščemo. Preenost ima upokojenec mizar ali tesar. Stepano posestvo na poseln predal šte. 88. 117-1
KUHARICA-GOSPODINJA, starejša, samostojna, z ogoštemo prakso v menzi in v prvemem gospodinjstvu, išče primerno zaposlitev. Pisane ponudbe na oglasni oddelk. 152-1
KNJIGOVODJO, kateri bi bil res zmožen za kmetijsko zadržavo in lemo oddelk, sprejemamo. Plača po dogovoru, oziroma po zaslužnju. Samostojna soba in hrana preskrbljena. Res zmožne moči naj se javijo na: Kmetijska zadruga »Agovica« Okraj Kamnik. 141-1
DVA CEVLJARJA, krojilca gornjih delov nujno potrebujemo. Naslov v oglasni oddelku. 210-1
TRAKTORISTA, starejšega samostojnega, sprejemamo za kmetijsko posestvo. Nastop takoj, meso stalno; plača po uredbi. 209-1
SAMOSTOJNA KNJIGOVODKINJA išče zaposlitev v Ljubljani ali bližnji okolici. Naslov v oglasni oddelku. 180-1
OBRAČUNSKO KNJIGOVODJO (injo) s samostojnega s prakso, sprejme večje industrijsko podjetje v Ljubljani. — Ponudbe pod značko »Verzavana moči« na oglasni oddelk. 237-1

Laslužek
KROJNI TECAJ za vso žensko in otroško garderobo ter moško perilo nudi saion »Kuciar«, Ljubljana, Knafjeva ulica 4. 45-2
OTROKA sprejemam čez dan v varstvo. Varno in zdravo. 212-2
STIKALA zvezda trakot 15 do 50 amperov izdeluje Elektromehaniška, Celovška cesta 42, Ljubljana. 205-2

Prodaj
VINSKA CRPALKa s 30 m gumijaste cevi in pipo, presa za seno, električni posameznik s pipo, sajec za koruzo in pesu napredaj. Mala Colnarska ulica stev. 17. 18-4
SIVALNI STROJ, pogrezljiv, nov, siri maša okna, hrastove stopnice prodam. Lesjak, St. Vid 24-1
PRODAM odlične radijski aparat, samsko spalnico (belo), mizo in stole. Smartnarska 5. 41-4
MIZARSKO MIZO (skobelnik), manjšo, prodam. Naslov v oglasni oddelku. 182-4
ZIMSKI UKRNJIC, trake, črna predvino blago in originalne »Sekurite« črke za Topolino vrata prod. Prešernov trg 2. 122-4
ZDRAVNIŠKI POZORI: Hemoglobinometer, Hemocytometer (Bürberjeva kamera) in ročno centrifugo, vse novo, prodaj. Sever, Prešernov trg 2. 123-4
POSTELJO z mrežo, tridelno zimnico in omaro ugodno prodam. M. Kovčič, Celovška cesta 72-II. 149-4
KRZVEN PŁASC za srednjo postavlo, lisa, prodam. Naslov v oglasnem oddelku SP. 135-4
RADJLSKI APARAT Philips, šestcevn, z magnetnim ocesom, moderne oblike, prodam. Rožna dolina, Cesta II-8 135-4

Vsem, ki ste ljubljencu očku IVANU JAKOPIČU v Evlijuju in smrti kaj dobroga storili, iskrena zahvala. — Rodbina Jakopič. 215-a
Priarstvo se zahvaljujem vsem, ki so spremlili mojega ljubljencega moža do njegovega zadnjega doma, prijateljem in sorodnikom za poklonjene vence in vsem, ki so sočustvovali z menoj. — Zahvaljujem se osebuju vojne bolnišnice, posebno zahvalo pa sem dolžna zdravnikom vojne bolnišnice, tov. dr. Srotu in tov. dr. Gurzelju za globoko zalujoca ženo IVA, KA MULEJ. 238-a
Vam vsem, ki ste v tako obilnem stevilju spremlili do groba mojega nepoznanca ženo JOSIPINO PRETNAR, ji okrasili rakevi in gomili z venci in cvetjem ter mi plemenito izrazili tolažino sočustvovalnje, se v svojem imenu in imenu sorodnikov najpriarstneje zahvaljujem — Fran Pretnar. 191-a
Zahvala vsem za sočustvovalnje ob izgubi naše ljubljene matere JULIJANE KAUCIC iz Zornje Savnice. Hvala za strelne vence in spremstvo na zadnji poti, nadalje duhovščini, pevskemu zboru iz Ane in SKUD Jožeta Kerentiča iz Radgone za počastitve njenege spomina. — Zalujoci družini Kaučič, Senekovič in ostali sorodniki. 181-a

SUKNJO, dobro ohranjeno, za 16 let starega fantia prodam. Dežman, Poljanska cesta 1. 137-4
RADJLSKI APARAT dvocevn, prodam za 18.000 din. Naslov v oglasni oddelku. 114-4
NASLOV v oglasnem oddelku. 114-4
SUKNJO, veliko, prodam. Sišenska cesta šte. 48. 115-4
BRZOPARILNIK 120 l ugodno prodam. 87-4
PSIHO, novo, pleškano, prodam za 4000 dinarjev. Naslov v oglasni odd. 140-4
CRN MARENGO, predvojni, za piščali podobno, fotoaparat na piščali poceni prodam. Naslov v oglasni odd. 141-4
ZELEZNO OTROŠKO POSTELJO, svetlo, modro, emajlirano, prodam. Beak, Trška, Tržič. 86-4
PEC NA ZAGANJE, večjo, primerno za delavce ter manjšo prodam; tuai na bono. Poizve se: brod 30 pod Suanro goru. 87-4
POČENI PRODAM kompletno spajkarsko kuhinjo, 12-vevni radijski aparat in motor s.w.c.m. Naslov v oglasnem oddelku. 88-4
PISALNI STROJ prodam. Naslov v oglasni oddelku. 106-4
ZELEZNE STEDILNIK in paha napajalnika. Gostina Franc, dvorice. 107-4
MLADE PAPIGE prodam. Lanko se jih nauči govoriti. Cerkvena 21, Trnovo, Knavs. 111-4
KLAJIR upa Matausnek, dobro ohranjen, malo rabljen, zvočen, zaradi cene prodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 157-4
MOSKO SPORTNO SUKNJO ugodno prodam. Leakovc Ana, Trzevska cesta stev. 47. 80-4
KHEJENKO prodam zaradi selitve. Matička, 81-4
MOŠKORNO KOLO »Puch« 350 cm, dobro ohranjeno, napredaj. Ogled pri Ogrin, Ljubljana, Zaloska cesta 7. 100-4
ZENSKO KOLO prodam. Celovška cesta šte. 74. 144-4
RADJLSKI APARAT, skoraj nov, prodam. Zaloska cesta 74. 145-4
SKRANJE stev. 43, nove, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 143-4
NOVE ZENSKÉ CEVLJICE prodam ali zamenjam za visoke zimске cevljice, cepiav malo radijene. — Postojnska cesta 15. 201-4
BIALO OTROŠKO POSTELJO prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 194-4
GUMI-VOZ, nosilnost 5 ton, prodam. — Naslov v oglasnem oddelku. 195-4
KLEKLANE LIPEKE z vozkom za jedini pri 12 osebo prodam. Marin, Maimonova stev. 30-1
PACOVNE PRSTANE in zlato za zveza prodam. — Kozjek, Smartnarska cesta šte. 24. 183-4
DOBRE RADJLSKI APARAT zamenjam za manjšo motorno kolo ali prodam. Fencelj, pekarstvo, Gausovo nabrežje. 179-4
OŠKOSKI VOZICEK, globok, prodam. Zupanci, kupa ulica 3-IV (pri magistratu). 170-4
DELAŠKO KOLO za starost od 8-15 let prodam. Kolo je se dobro ohranjeno. Naslov v oglasni oddelku. 176-4
UČILO ZA ODAJAV, okroglo železo, 4 tapcarne stole, malo muzico, 2 mala stola, vitrino. Naslov v oglasnem oddelku. 198-4
GLOBOK OTROŠKI VOZICEK napredaj. Ptujška 9. 159-4
DVA ZASTKI SUKNJI ugodno prodam. Vidovcanska, Vrtnice, krajec. 214-4
PRODAM crno mosko obleko za sreanjo postavio in zarnice za baterije. Mesalni trg 12, L. nagustoppe, levo. 202-4
SIVALNI STROJ z dogim čolnicom prodam. Jurcova pot 73, ob Ižanski cesti. 202-4
REZALNI STROJ za čevljarstvo oort ugodno prodam. Menie Janco, Fiorijanjska 17. 4-4
PRODAM večjo količino svežega strepeničev in pranu. Mejak, Surtirjeva ulica 7-III. 214-4
MOTORISTI! Prodaj usnjen plašč za večjo postavio. Naslov v oglasni odd. 220-4
DVA ZIMSKA PŁASCA in »skunks« boo ugodno prodam. Stari trg 30-III. 219-4
ZLATO ZUBOVJE prodam. Naslov v oglasni oddelku. 218-4
CRNE SKORNJICE, boks usnje, stev. 43, prodam. Zglasiu se pri: Polak, Gospodstvska 10-11. 224-4
RADJLSKI APARAT Hornophon, dobro ohranjen, male oblike, poceni prodam. Naslov v oglasni oddelku. 223-4
PISALNI STROJ, pisarniški »Remora«, dobro ohranjen, prodam. — Naslov v oglasnem oddelku. 226-4
PRODAM otesan les 8 m dolžine in hrastove stebre za kozolec. — Naslov v oglasnem oddelku. 228-4
STEDILNIK s športni vozicek z vreo, krznen pišček, skorjice št. 38, poceni prodam. Naslov v oglasni odd. 234-4
ZELEZEN STEDILNIK, stredilniške piščice in voz zapravilivček, prodam. — Naslov v oglasni odd. 236-4

Vozni red potniških vlakov od 5. novembra 1951 dalje

Table with train routes and schedules. Columns include destination, departure time, and arrival time. Routes include Rogatec, Poljčane, Maribor, Ljubljana, Sežana, Ptuj, etc.

Darilni paket iz inozemstva

boste prejeli prav iz Amerike najkasneje v roku 15 do 20 dni, če ga Vaši sorodniki ali prijatelji naroče pri EXPRESS TRADING CORP. — 27-18 40 Avenue, Long Island City 1, New York — USA. Zastop. RUNEXIM, Trst, Via Ghega 2, telefon 27-363. — Poleg paketov se pošiljajo tudi dvokolesa, šivalni stroji itd. Informacije RUNEXIM — Ljubljana, poštni predal 262.

Žene in dekleta — novica za vas!
V tisku je knjiga
Pavle Zakrajšek:
Praktična kuharica
2. izdaja

Lepo opremljena in v celo platno vezana knjiga stane samo 240 din. — Da si jo zagotovite, pošljite denar in svoj točen naslov: Praktična kuharica, Ljubljana.

Kupim

ANGLEŠKO-SLOVENSKI SLOVAR kupim. Porents, St. Vid šte. 32, Ljubljana. 54-5
PEC, železno, veliko, na dva kupim. — Kunovar, Tomacevska cesta 7. 201-5
PARCELE za Bežigrad kupim ali zamenjam po dogovoru. Ostodim komfortno stanovanje. Ponudbe pod »Komfortno« na oglasni oddelk. 134-7
ENODRUŽINSKO HISO z vrtno na Sp. Stajerskem zamenjam za enako v Ljubljani ali kupim. Naslov v oglasnem oddelku SP. 142-7

Stanovanje

STUDENT višjege letnika išče opremljeno sobo. Ima lastno posteljnino. Nagrada v naravnih. Ponudbe pod »Nagrada« na oglasni oddelk. 29-9
PRAZNO SOBNO iščem, za protustojno pogajam v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Cista« na oglasni oddelk. 138-9
ZAMENJAM enosobno stanovanje kjerkolj. Trnovo, Opekarska cesta šte. 31 (Križnar). 146-9
ZAMENJAM trisobno stanovanje v centru Zagreba — ali trisobno v Ljubljani. Ponudbe pod »Zagreb« na oglasni oddelk. 173-9
ZAMENJAM trisobno stanovanje v centru Splita za dvo- ali trisobno v Ljubljani. Ponudbe pod »Split« na oglasni oddelku. 172-9
KUHARICA, upokojenka, išče sobico za uslugo bi pomagala pri gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku. 53-9
DVA VISOKOSOLCA iščeta opremljeno sobo. Ponudbe pod »Vojvodinca« na oglasni oddelk. 180-9

Razno

ONDULACIJO, parno in trajno z ameriški preparati izvršujemo do 15. novembra še po starih cenah. Rezervirajte si čas. Wildman Franc, frizer, Ljubljana, Napoleonov trg 3. 70-11
NAGRADO dobite za najdeno modro usnjeno rokavico. Naslov v oglasnem oddelku. 121-10
IZGUBLJENE KLJUČE (4 komade) oddati proti nagradi v oglasnem oddelku Slov. poročevalca. 223-10

10. in 15. novembra

žrebanje srečk
DRZAVNE LOTERIJE

TEKSTIL-OBUTEV
LJUBLJANA
FRANČISKANSKA UL. 4
TELEFON: STEVILKA 57-87 52-74

Na za'og velika izbira ekstilnega blaga, konfekcije trikotaže pletenin in obutve

Tkanine za obleke, kosumi, plašči, kamgarni in izbrana obutve

Velika za'ogo zgornjega in spodnjega usnja

Postrežba v vsaki količini po želji in pod ugodnimi pogoji

Vabimo kmetijske zadruge, krajevne trgovine in okrajne grosiste

OSTNI PREDAL 19